

**LATVIJAS UNIVERSITĀTE
ĢEOGRĀFIJAS UN ZEMES ZINĀTŅU FAKULTĀTE
ĢEOGRĀFIJAS NODAĻA**

Kurss „Teritorijas plānošana”

Kursa darbs:

**Rīgas pilsētai pieguļošās Ķekavas novada teritorijas
apdzīvojuma struktūras analīze un priekšlikumu izstrāde
Krustkalnu ciema lokālplānojumam**

otrā līmeņa profesionālās augstākās izglītības maģistra studiju programmā
„Telpiskās attīstības plānošana”

Autori:

Nika Kotoviča (nk13038)

Anna Skredele (as13108)

Daiga Gruzīte (dg12014)

Arta Zelča (az10098)

Darba vadītājs:

Edgars Bērziņš

RĪGA, 2014

SATURS

IEVADS	3
1. ESOŠĀS SITUĀCIJAS RAKSTUROJUMS	5
1.1. Ķekavas novada un Krustkalnu ciema apdzīvojuma struktūras analīze	5
1.1.1. Teritorija	6
1.1.2. Iedzīvotāji	8
1.1.3. Apdzīvotas vietas un saiknes	11
1.1.4. Labiekārtojums, publiskā ārtelpa	13
1.1.5. Ainavu analīze	13
1.2. Infrastruktūra	16
1.2.1. Satiksmes infrastruktūra	16
1.2.2. Inženiertehniskā infrastruktūra	19
1.3. Vide un dzīves vides kvalitāte	21
1.4. Pakalpojumi un pašvaldības konkurētspēja	23
1.4.1. Publiskā sektora pakalpojumi	23
1.4.1.1. Izglītība, kultūrvide, sports	23
1.4.1.2. Veselības aprūpe un sociālie pakalpojumi	23
1.4.1.3. Sabiedriskā kārtība un drošība	24
1.4.2. Komercepakalpojumi	24
1.4.3. Pašvaldības resursi un konkurētspēja	25
2. ATTĪSTĪBAS POTENCIĀLA IZVĒRTĒJUMS	27
2.1. Krustkalnu ciema plānotās attīstības izvērtējums	27
2.2. Krustkalnu ciema attīstības scenāriju izvirzīšanas principi	30
2.3. Alternatīvo attīstības scenāriju izvirzīšana	32
2.4. Scenāriju salīdzinājums un to īstenošanas ietekmes kvalitatīvā vērtēšana	37
3. ATTĪSTĪBAS VĪZIJA UN PRIEKŠLIKUMI Telpiskās STRUKTŪRAS ATTĪSTĪBAI	42
3.1. Krustkalnu ciema attīstības mērķi un attīstības vīzija	42
3.2. Telpiskās struktūras attīstības priekšlikumi	44
3.3. Attīstības priekšlikumi Krustkalnu ciema lokālplānojumam	47
IZMANTOTĀ LITERATŪRA	51
PIELIKUMI	53

IEVADS

Teritorijas plānošanas objekts šajā darbā ir Krustkalnu ciems - apdzīvota vieta Ķekavas novadā, bijušās dārzkopības sabiedrības "Krustkalni" teritorija. Dārzkopības sabiedrības Latvijā ir veidojušās 20.gs otrajā pusē kā brīvdienu atpūtas vietas ar iespēju ģimenēm iekopt savu dārzu. Vēsturiski dārzkopības sabiedrībās dzīvojamās ēkas bija paredzētas dzīvošanai tikai vasaras sezonā un atbilstoši šim mērķim tika plānoti gan gruntsgabalu izmēri un izkārtojums, gan arī infrastruktūra. Mūsdienās notiek šo teritoriju transformācija par pastāvīgiem dzīvojamiem rajoniem un galvenās problēmas ir saistītas ar to, ka dārzkopības sabiedrību teritorijās nav izveidota atbilstoša inženierinfrastruktūra, lai tos varētu veiksmīgi transformēt par pastāvīgiem dzīvojamiem rajoniem, kā arī nav pieejami sociālie pakalpojumi, nav mūsdienu prasībām atbilstošu ielu un gājēju ietvju, nav publiskās ārtelpas, spēļu laukumu bērniem, u.tml. Ne vienmēr transformācija ir ekonomiski pamatota inženierinfrastruktūras izbūves un labiekārtojuma izveides augsto izmaksu dēļ, jo īpaši, attiecinot izmaksas uz vienu ietekmēto iedzīvotāju. Dažkārt gruntsgabalu nelielo izmēru un tuvā izkārtojuma dēļ teritorijas labiekārtošana var būt praktiski neiespējama.

Darba mērķis ir rast risinājumus Krustkalnu ciema līdzsvarotai teritorijas attīstībai ilgtermiņā, identificējot attīstības dalībniekus, analizējot to vajadzības un vēlmes, nosakot ilgtspējīgas attīstības vīziju, mērķus un izstrādājot ekonomiski un sociāli pamatotus priekšlikumus iespējamām rīcībām šādu mērķu sasniegšanai.

Darba metodoloģija ietver plānošanas objekta telpiskās un funkcionālās attīstības potenciāla analīzi kontekstā ar tam pieguļošajām teritorijām un to specifiku - aplūkojot Krustkalnu ciemu kā plašāka funkcionāla areāla, t.i., Ķekavas novada Baložu pilsētas, Valdlauču un Rāmavas ciemu, kā arī Rīgas pilsētas Ziepniekkalna, Bišumuižas un Katlakalna apkaimju sastāvdaļu. Tādējādi potenciālie risinājumi līdzsvarotai Krustkalnu ciema attīstībai meklēti gan ciema administratīvās teritorijas, gan arī plašāka funkcionāla areāla iespēju un interešu ietvaros.

Atbilstoši izvēlētajai darba metodoloģijai, **Krustkalnu ciema plānošanas process** tika strukturēts sekojoši:

- Ķekavas novada, Rīgas pilsētas un Rīgas plānošanas reģiona attīstības plānošanas dokumentu, ar izpētes objektu saistīto valsts un pašvaldību institūciju lēmumu, lietišķo, pētniecisko un citu materiālu analīze;
- Izvēlēta funkcionālā areāla - Ķekavas novada teritorijas daļa, kas robežojas ar Krustkalnu ciemu un tam pieguļošo Rīgas pilsētas apkaimju apdzīvojuma un attīstības potenciāla izpēte, saistībā ar Rīgas pilsētas un Ķekavas novada ilgtspējīgas telpiskās attīstības stratēģiskajiem dokumentiem;
- Krustkalnu ciema un tā apkārtnes teritoriju apsekojumi dabā, izmantojot lauka izpētes metodes (novērojumi, iedzīvotāju intervijas un iegūtās informācijas analīze kontekstā ar plānošanas dokumentos atspoguļoto);
- Esošās situācijas analīze (SVID, daudzpakāpju pieeja) un esošās plānotās situācijas analīze (pašvaldību un valsts/reģionālās plānošanas dokumentos noteiktā attīstība);

Alternatīvo attīstības scenāriju izvirzīšana, scenāriju salīdzinājums un to īstenošanas ietekmes kvalitatīvā vērtēšana;

- Krustkalnu ciema attīstības vīzijas definēšana, ciema telpiskās struktūras attīstības priekšlikumu izstrāde, t.sk. priekšlikumu izstrāde Krustkalnu ciema lokālplānojumam u.c. Ķekavas novada attīstības plānošanas dokumentu pilnveidošanai.

1. ESOŠĀS SITUĀCIJAS RAKSTUROJUMS

Saskaņā ar "Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likumu" ciems ir viens no trim apdzīvoto vietu veidiem, kas lielāks par viensētu, bet mazāks par pilsētu. Ciema statusu var piešķirt tādai teritorijai, kurā ir, vai arī tiek plānota koncentrēta apbūve, kurā pastāvīgi dzīvo cilvēki un ir izveidota attiecīga infrastruktūra. Lai arī pārsvarā ar šo terminu tiek apzīmētas lauku apdzīvotās vietas, daudzos gadījumos šajā kategorijā tiek iekļauti arī piepilsētu ciemi un kas dažkārt saplūst pat ar pilsētu dzīvojamajiem rajoniem, piemēram, Pierīgas Katlakalna ciems daļēji ir Ķekavas pagasta, Ķekavas novada ciems un daļēji - Rīgas pilsētas apkaime.

Mūsdienās arvien vairāk novērojam apdzīvojuma palielināšanos pilsētregionos un piepilsētās, kas noved pie pilsētu izplešanās un suburbanizācijas procesiem, kuru rezultātā cilvēki atstāj pilsētas urbanizēto vidi, tā vietā par dzīvesvietu izvēloties privātmāju lauku apvidū, bet saglabājot darbu Rīgā. Tādējādi veidojas jauni piepilsētu ciemi, kuros apbūves struktūras pamatelementi ir savrupmājas, un ciemu apdzīvojuma struktūras raksturīgākās iezīmes ir nepietiekams pakalpojumu klāsts, vāji attīstīta vai neesoša inženiertehniskā infrastruktūra, neapmierinoša sabiedriskā transporta pieejamība, sociālās sasaistes trūkums starp iedzīvotājiem un telpiskās sasaistes trūkums ar pilsētu vai citiem ciemiem.

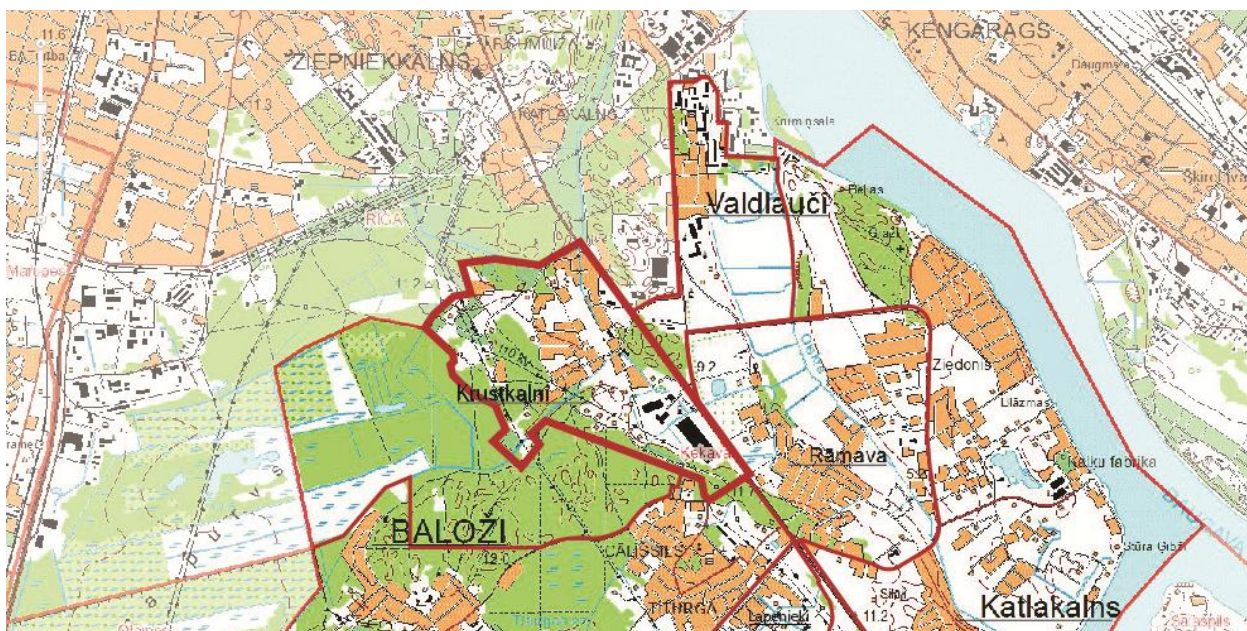
Arī Krustkalnu ciems ir šāds jaunizveidojies ciems Rīgas piepilsētā - Ķekavas novadā, Ķekavas pagasta ziemeļdaļā. Ciema teritorija robežojas ar Rīgas pilsētu, Baložu pilsētu un Ķekavas pagasta Valdlauču un Rāmavas ciemiem, kā arī Ķekavas pagasta lauku teritoriju. Krustkalnu ciema vēsture aizsākas 20.g.s 70.gados un tas attīstījies kā tuvējā elektroiekārtu uzņēmuma dārzkopības sabiedrība. Dārzkopības sabiedrību teritorijas robežās raksturīga blīva mazstāvu dzīvojamā apbūve uz mazām zemes vienībām - 600m² zemesgabaliem ar šauriem piebraucamiem ceļiem. Tādējādi pašreizējo Krustkalnu apdzīvojuma struktūru veido blīvs apdzīvojums, kas attīstījies uz kādreizējo dārzkopības sabiedrību bāzes. Pēdējo 20 gadu laikā daļa dārza mājiņu transformētas par vissezonas dzīvojamām mājām, pārsvarā, viengimeņu mājām, vasaras mājas rekonstruējot un siltinot. Tāpat Krustkalnu ciema teritorijā tiek būvētas jaunas savrupmājas. Tomēr joprojām daļa no īpašumiem tiek izmantota atbilstoši to sākotnējai funkcijai – sezonālai atpūtai un dārzkopībai.

Atbilstoši Ķekavas novada stratēģijai Krustkalnu ciems ietilpst pirmajā Pierīgas attīstības lokā. Pirmais Pierīgas attīstības loks jeb Pierīgas urbānā telpa (10 min zona) ir sadalīta divās daļās - urbānajā un centra telpā, un Krustkalnu ciems ietilpst urbānajā telpā. Atbilstoši Rīgas plānošanas reģiona stratēģijai Krustkalnu ciems iekļaujas metropoles Rīgas piepilsētas areālā un Rīgas pilsētas zaļā loka rekreācijas un vides aizsardzības joslā.

1.1. Ķekavas novada un Krustkalnu ciema apdzīvojuma struktūras analīze

Apdzīvojuma struktūra ir apdzīvotu vietu kopums un saiknes starp tām - un ir viena no galvenajām telpiskās struktūras komponentēm. Apdzīvojuma struktūra ir veidojusies ilgstoši, dažādu faktoru – dabas, demogrāfisko, ekonomisko, politisko, sociālo, kultūras u.c. faktoru

ietekmē. Apdzīvojuma struktūra ietver trīs savstarpēji saistītas komponentes: **(1) teritoriju, (2) iedzīvotājus un (3) apdzīvotas vietas un saiknes starp tām.**

1.1.att. Krustkalnu ciema robežas

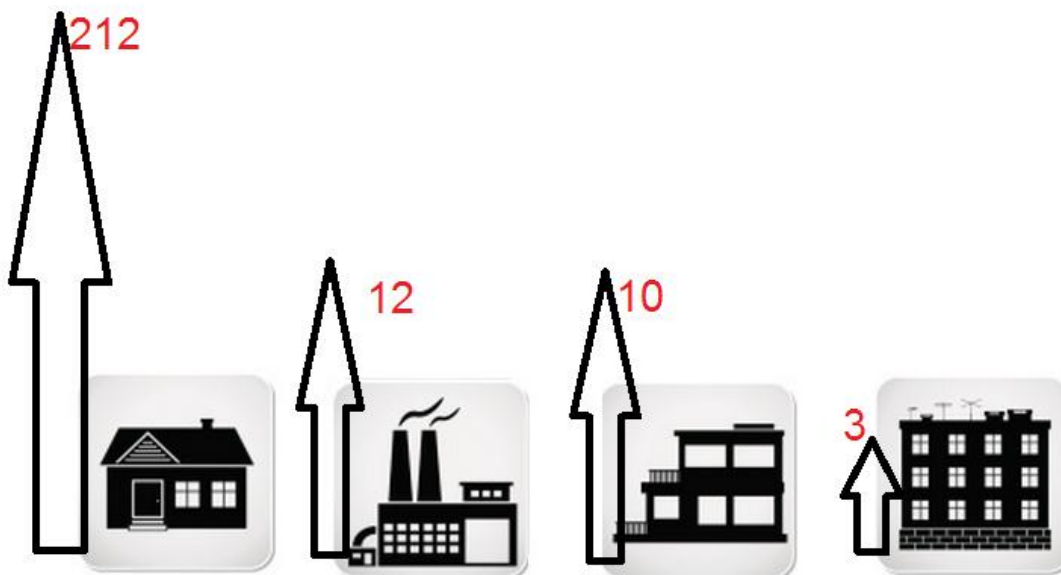
1.1.1. Teritorija

Ķekavas novads izveidots 2009.gada 1.jūlijā administratīvi teritoriālās reformas rezultātā, apvienojot trīs patstāvīgas, bet no sociālekonomiskiem un kultūrvēsturiskiem aspektiem būtiski atšķirīgas pašvaldības (Baložu pilsēta, Ķekavas pagasts, Daugmales pagasts). Ķekavas novada administratīvajā teritorijā ietilpst viena pilsēta - Baložu pilsēta un 21 ciems, t.sk., Krustkalnu ciems. Pašreizējo Ķekavas novada apdzīvojuma struktūru veido gan vēsturiski izveidojies ciemu, viensētu un viensētu grupu tīkls, gan pēdējo gadu straujais būvniecības rezultāts – jaunie ciemi ar mazstāvu dzīvojamo apbūvi. Tie izveidojušies zemes tirgus un mājokļu būvniecības intensīvas attīstības procesu ietekmē un iezīmē suburbanizācijas attīstības procesus Rīgas aglomerācijas telpā. Jaunu mājokļu būvniecības tempus raksturo strauji augošais izdoto būvatļauju skaits, dzīvojamo māju un dārza māju būvniecībai/rekonstrukcijai un ekspluatācijā pieņemto māju skaits.

Krustkalnu ciema teritorijā apbūve praktiski jau ir saplūduši ar kaimiņu ciemiem Valdlaučiem un Rāmavu, daļēji arī ar Baložu pilsētu. Krustkalnu ciema apbūvi veido trīs padomju gados celtie 3-stāvu daudzdzīvokļu nami, dažādos laikos būvētās dārza mājiņas un privātmājas, kā arī jaunais 10 mazstāvu daudzdzīvokļu namu komplekss (skat. 1.2. in 1.3. attēlus). Vairums Krustkalnu ciema iedzīvotāju dzīvo privātmājās - pastāvīgi apdzīvojamās un dārza mājās, taču, kad ekspluatācijā tiks nodots jaunais 10 mazstāvu dzīvojamo māju komplekss, izlīdzināsies dzīvojošo skaits daudzdzīvokļu mājās un privātmājās. Krustkalnu ciemā atrodas arī

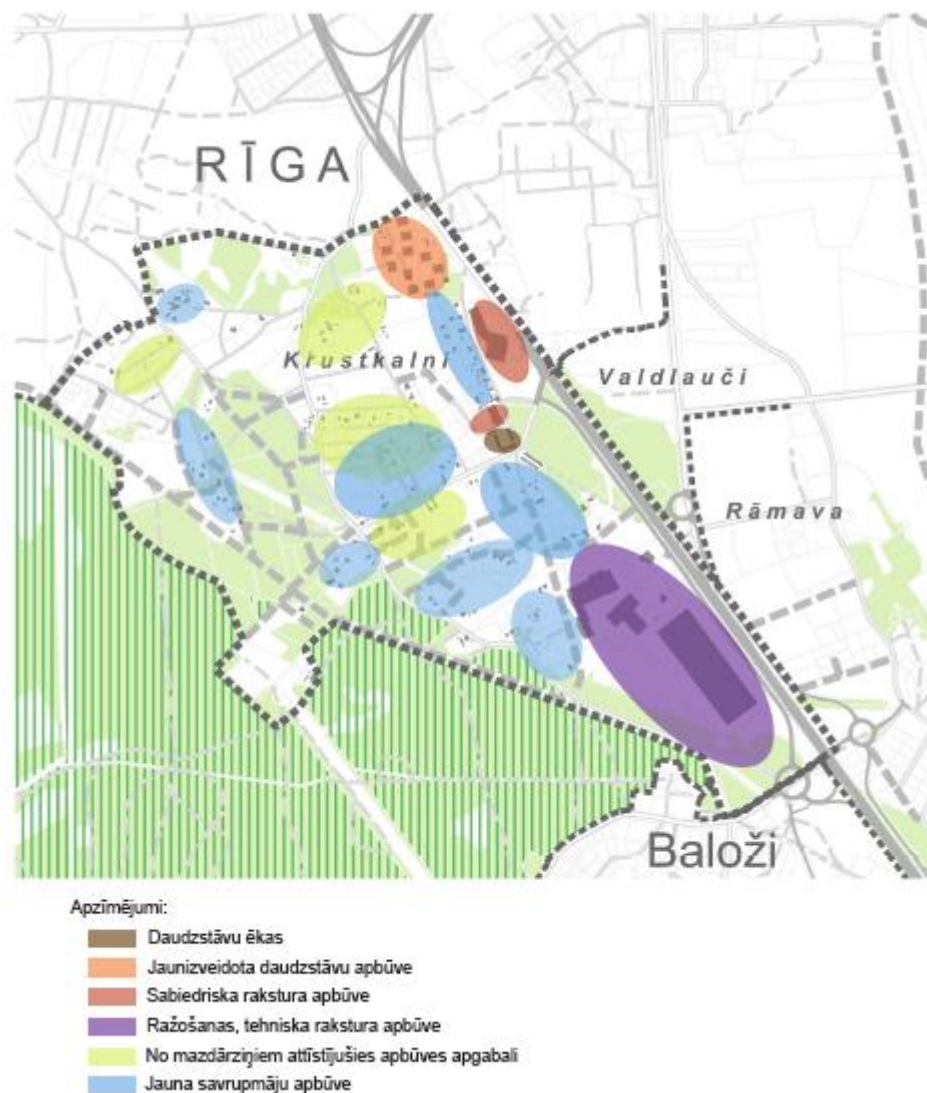
darījumu, ražošanas un noliktavu ēkas un būves un tiek rezervētas jaunas teritorijas mājokļu, sabiedriskās un darījumu infrastruktūras objektu attīstībai.

1.2.att. Krustkalnu ciema dominējošie apbūves veidi

- 212 privātmājas (vasaras sezonas mājas un vissezonu/pastāvīgi apdzīvojamas mājas);
- 3 daudzdzīvokļu mājas;
- 10 jaunā projekta mājas;
- 12 uzņēmējdarbības objekti (noliktavas, veikali, biroji).

Ņemot vērā Krustkalnu ciema vēsturisko attīstību, no telpiskās struktūras viedokļa ciemam nav viena izteikta administratīvā centra. Par vietējas nozīmes sabiedrisko aktivitāšu un tirdzniecības centru kalpo Rimi iepirkšanās centrs. Savukārt, no apdzīvotības viedokļa par Krustkalnu ciema centru šobrīd var uzskatīt 3 daudzdzīvokļu mājas, taču jau tuvākā nākotnē apdzīvojuma centrs varētu pārvirzīties uz 10 jauno māju apbūvi.

1.3.att. Krustkalnu ciema apbūves raksturs

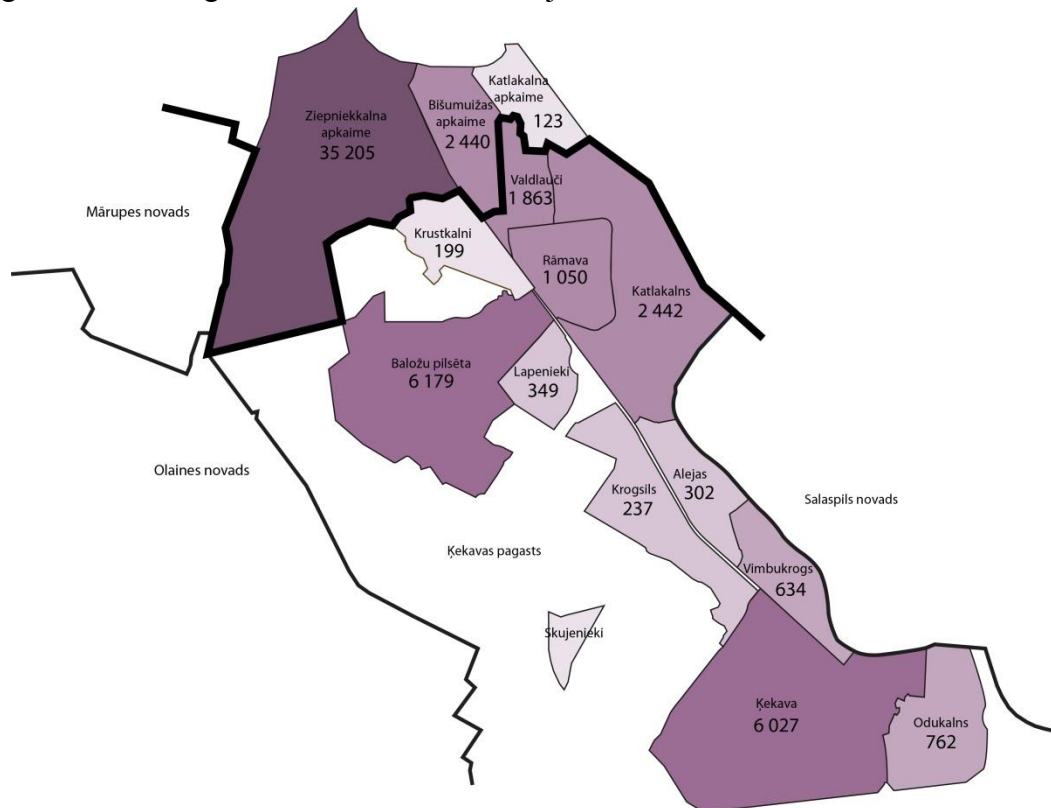
1.1.2. Iedzīvotāji

Ķekavas novada apdzīvojuma veidošanos ievērojami ietekmējusi atrašanās ērti sasniedzamā un pievilcīgā Pierīgas teritorijā - novadu kopumā apdzīvo aptuveni 22 446 iedzīvotāji¹. Aptuveni 80% no visiem Ķekavas novada iedzīvotājiem apdzīvo teritoriju ap Krustkalnu ciemu - teritoriju, kas ir šī darba izpētes objekts, proti, teritoriju abās pusēs A7 autoceļam (Bauskas šoseja) no Rīgas robežas līdz autoceļam A5 (Rīgas apvedceļš). Šāda apdzīvojuma struktūra ir urbanizētai piepilsētai raksturīga - aptuveni 80% novada iedzīvotāju

¹ PMLP dati uz 01.01.2014. www.pmlp.gov.lv

dzīvo 9 ciemos (un 1 pilsētā - Baložos), kuriem attīstības pamats lielā mērā balstīts uz Rīgas iedzīvotāju mājokļu pieprasījuma apmierināšanu, faktiski, Rīgas mājokļu tirgus piedāvājuma paplašināšanu. Lielākā novada iedzīvotāju koncentrācija vērojama gar A7 autoceļu, kas uzskatāms par apdzīvojamā struktūras telpiskā karkasa balsta elementu. Blīvi apdzīvotā teritorija sastāv no vairākām cieši saplūdušām apdzīvotām vietām, kuru robežas dabā ir tikpat kā izzudušas - tostarp, Baložu pilsētu ar 6179 iedzīvotājiem, Ķekavas ciemu ar 6027 iedzīvotājiem un 8 citiem tuvējiem ciemiem, kurus kopā apdzīvo 7076 iedzīvotāju: Krustkalnu ciemā - 199, Valdlaučos - 1863, Katlakalnā - 2442, Rāmavā - 1050, Lapeniekos - 349, Alejās - 302, Vimbukrogā - 634 un Krogsila ciemā - 237 iedzīvotāji².

1.4.att. Iedzīvotāju skaits

Taču dati par deklarētiem iedzīvotājiem nesakrīt ar Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes (PMLP) datiem, un tie nesakrīt arī ar faktisko situāciju - spilgts piemērs ir Krustkalnu ciems, kurā savu dzīvesvietu ir deklarējuši 199 iedzīvotāji¹, taču ciemā uz 01.04.2014. faktiski dzīvo aptuveni 700 iedzīvotāji, tai skaitā, 500 pastāvīgie iedzīvotāji un 200 vasaras sezonas iedzīvotāji.

² avots: Iedzīvotāju reģistrs, Ķekavas novada deklarētie iedzīvotāji, skatīts 14.05.2014.

Dati par faktisko iedzīvotāju skaitu Ķekavas novada apdzīvotajās vietās tiek aprēķināti, balstoties uz Ķekavas novada vidējo vienā mājsaimniecībā dzīvojošo skaitu - 2,5 iedzīvotājiem. Šādi noteikts Krustkalnu ciema faktisko iedzīvotāju skaits un teritorijas ikdienas lietotāji - tie, kas strādā Krustkalnu ciema teritorijā (skat. 1.1.tabulu un 1.2.tabulu).

1.1.tabula

Faktiskie iedzīvotāji Krustkalnu ciema administratīvajā teritorijā

Mājokļu tips	Mājsaimniecību skaits	Iedzīvotāju skaits
privātmājas	212	530
daudzdzīvokļu mājas	3 (katrā 24 dzīvokļi)	180
jaunā projekta mājas	10 (katrā 16 dzīvokļi)	400
	KOPĀ	1 110 (iedzīvotāji)

1.2.tabula

Strādājošie Krustkalnu ciema administratīvajā teritorijā

Uzņēmējdarbības objekti Krustkalnu ciema teritorijā	Darbavietu skaits
“Maxima” loģistikas centrs, biroji un noliktavas	500
“Rimi” veikals	50
uzņēmums “Elko”	50
... un citi uzņēmumi (9)	100
	KOPĀ
	700 (darbinieki)

Iedzīvotāju skaita kapacitāte Krustkalnu ciemā, aprēķinot to pēc plānotās/atļautās izmantošanas atbilstoši spēkā esošajam Ķekavas novada teritorijas plānojumam, ņemot vērā publiskajām ārtelpām, t.sk., ielām nepieciešamās platības ir 2000 iedzīvotāji.

Analizējot iedzīvotājus apdzīvojuma struktūras kontekstā - to izvietojumu un koncentrāciju Ķekavas novada teritorijā, jāņem vērā, ka apdzīvotās vietas ir apdzīvojuma struktūras kodoli, kuros veidojas iedzīvotāju kopienas ar savām interesēm, vēlmēm un izpausmēm. Tādējādi, meklējot telpiskās attīstības risinājumus, iedzīvotāju kopienu attīstības jautājumi jāizvirza par prioritāti, jo īpaši Ķekavas novada gadījumā, kur iedzīvotāju aktivitātes amplitūda ir ļoti atšķirīga – no vispārējas ignorances jautājumos par Ķekavas novada attīstību

kopumā līdz hiperaktivitātei jautājumos, kas cieši saistīti ar pašu dzīves vides (ciema, kvartāla, ielas) attīstības aktuālajiem jautājumiem.

Lai arī Krustkalnu ciems ir samērā mazs, taču pēc pašvaldības sniegtajām ziņām tā iedzīvotāji, salīdzinoši ar citiem novada ciemiem, ir aktīvi un seko līdzī pašvaldības darbam. Tie izmanto iespējas piedalīties Ķekavas novada pašvaldības organizētajās deputātu un pašvaldības darbinieku sanāksmēs ar vietējiem iedzīvotājiem, izsaka savas vajadzības un vēlmes, un bieži arī neapmierinātību un protestus pret pašvaldības īstenotajām, iecerētajām un neīstenotajām darbībām.

Kopienas mērķtiecīga aktivizēšana kopīgai rīcībai, savu interešu aizstāvībai ir nozīmīgs instruments, kā konkrētai apdzīvotai vietai piešķirt sociālu dzīvīgumu. Ne mazāk svarīga ir apdzīvoto vietu kopienu sadarbība konkrēta funkcionālā areāla ietvaros. Šie aspekti ir ņemti vērā, meklējot risinājumus Krustkalnu ciema attīstībai.

1.1.3. Apdzīvotas vietas un saiknes

Funkcionāla areāla jēdziens

Funkcionāls areāls (pilsēta, apdzīvota vieta, reģions vai cita teritorija) atbilst teritoriāliem vai sociāli ekonomiskiem apstākļiem, kas reti sakrīt ar šī areāla administratīvajām robežām. Funkcionāls areāls ietver plašāku tuvāko pilsētu un ciemu sistēmu, kuru ar centrā esošo pilsētu/ciemu saista kopīgs darba tirgus, kopīgi infrastruktūras tīkli, nozīmīga iekšējā transporta plūsma un iedzīvotāju ikdienas svārstmigrācija, ikdienā dodoties uz darbu, izglītības iestādēm, saņemot sabiedriskos pakalpojumus, atpūtas un izklaides nolūkos vai citu iemeslu dēļ. Funkcionāls areāls kā sistēma ir savstarpēji ekonomiski un sociāli saistīta, pieguļošās teritorijas ir atkarīgas no centra.

Rīga ar tai pieguļošajām Pierīgas pašvaldībām ir spilgts funkcionāla areāla piemērs, kas ietver Rīgas pilsētu un vēl daudzas citas Pierīgas pašvaldības ar visai sarežģītām attiecībām un savstarpēji neatrisinātiem problēmu mezgliem, kas saistīti, piemēram, ar pilsētu un lauku saiknes stiprināšanu funkcionāla areāla teritorijas ietvaros.

Funkcionālu teritoriju plānošana saistīta ar izaicinājumiem un šķēršļiem - juridiskiem, administratīviem, finansiāliem, u.c., taču Eiropas valstu uzkrātā pieredze apliecina, ka, plānojot urbāno vidi, nedrīkst ignorēt ne funkcionālās, ne arī morfoloģiskās plānošanas pieeju³.

Eiropas Telpiskās plānošanas kontekstā pilsētu plānošana to funkcionālajās robežās kļūst aizvien aktuālāka, par ko liecina gan Eiropa 2020 pamatnostādnes un Eiropas Savienības 2011.gada Reģionālās politikas “Rītdienas pilsētas – izaicinājumi, turpmākais redzējums un darbības” vadlīnijas⁴ gan arī Eiropas Savienības URBACT III politikas.

---

³ avots: URBACT III, Eiropas Savienības sadarbības programma URBACT III 2014.-2020.gadam, skatīts 09.05.2014.

⁴ avots: Eiropa 2020, Eiropas Savienības 2011.gada Reģionālā politika “Rītdienas pilsētas – izaicinājumi, turpmākais redzējums un darbības”, skatīts 09.05.2014.

Tieši Eiropas valstu uzkrātā pieredze iedvesmoja Krustkalnu ciema ilgtspējīgas attīstības risinājumus meklēt plašākas teritorijas - funkcionāla areāla iespēju un interešu ietvaros.

Šī darba izpētes teritoriju - Krustkalnu ciema funkcionālo areālu, kas ietver Ķekavas novada teritorijas daļu, kas robežojas ar Krustkalnu ciemu - t.i., Ķekavas novada Baložu pilsētu, Valdlaučus, Rāmavu, kā arī Krustkalnu ciemam pieguļošās Rīgas pilsētas apkaimes - Ziepniekkalnu, Bišumuižu un Katlakalnu, kopumā apdzīvo 57 050 iedzīvotāju.

Lielākās apdzīvotās vietas izpētes teritorijā ir Baložu pilsēta (6179 iedzīvotāji), Ķekavas ciems (6027 iedzīvotāji) un 8 daļēji saplūduši ciemi, kurus kopā apdzīvo 7076 iedzīvotāji⁵.

1.5.att. Apdzīvojuma administratīvās vienības

Iedzīvotāju skaits pieguļošajās Rīgas apkaimēs - 37 768 iedzīvotāji, t.sk.: Ziepniekkalnā - 35 205, Bišumuižā - 2440 un Katlakalnā - 123 iedzīvotāji⁶.

Lielākās apdzīvotās vietas izpētes teritorijā ir Baložu pilsēta (6179 iedzīvotāji), Ķekavas ciems (6027 iedzīvotāji) un 8 daļēji saplūduši ciemi, kurus kopā apdzīvo 7076 iedzīvotāji⁷.

Iedzīvotāju skaits pieguļošajās Rīgas apkaimēs - 37 768 iedzīvotāji, t.sk.: Ziepniekkalnā - 35 205, Bišumuižā - 2440 un Katlakalnā - 123 iedzīvotāji⁸.

Saiknes: Krustkalni – Baloži

Krustkalnu ciems dienvidu daļā robežojas ar Baložu pilsētas daļu - Titurgu. Saiknes starp Krustkalnu ciemu un Baložu pilsētu veicina tas, ka Krustkalnu ciemā nav nodrošināti iedzīvotājiem ikdienā nepieciešamie pakalpojumi un Baloži ir tuvākā ērti pieejamā teritorija. Jaunā Baložu daļa funkcionāli ir pilsētas administratīvais centrs - tajā atrodas Baložu pilsētas pārvalde, Titurgas pasta nodaļa un daži sīki vietējie veikali. Vecajos Baložos atrodas visas

⁵ avots: Iedzīvotāju reģistrs, Ķekavas novada deklarētie iedzīvotāji, skatīts 14.05.2014.

⁶ avots: www.apkaimes.lv, skatīts 16.05.2014.

⁷ avots: Iedzīvotāju reģistrs, Ķekavas novada deklarētie iedzīvotāji, skatīts 14.05.2014.

⁸ avots: www.apkaimes.lv, skatīts 16.05.2014.

pilsētas kultūras un izglītības iestādes kuras, ikdienā apmeklē arī daudzi Krustkalnu iedzīvotāji - Baložu vidusskola, PII "Avotiņš", PII "Zemene", bibliotēka un kultūras nams. Savukārt Baložu pilsētas iedzīvotāji dodas uz Krustkalnu ciemu iepirkšanās nolūkos, jo Rimi hipermarkets ir tuvākā plaša sortimenta tirdzniecības iestāde.

Saiknes: Krustkalni - Valdlauči un Rāmava

Krustkalnu ciemu no Valdlauču un Rāmavas ciemiem nošķir A7 autoceļš. Krustkalnu ciema iedzīvotāji dodas uz Valdlaučiem iepirkties, saņemt pakalpojumus, apmeklēt PII "Zvaigznīte", kā arī izmantot sporta un atpūtas laukumus pie daudzstāvu dzīvojamajām ēkām. Viens no būtiskākajiem iemesliem iegriezties Valdlaučos ir publiskā transporta pakalpojumu pieejamība - šeit atrodas publiskā transporta pieturvietas vairākiem maršrutiem uz Rīgas centru - AS Rīgas satiksmes autobusi Nr. 12. un 23. un mikroautobusi Nr. 6844., 6843 un 5590.

Rāmvas ciemā atrodas Rāmavas muiža, viesu nams un dažas tirdzniecības iestādes, taču kopumā starp Krustkalnu un Rāmavas ciemu nav izteiktas iedzīvotāju saiknes un ikdienas migrācijas.

Valdlauču un Rāmavas ciemu iedzīvotāji izmanto Krustkalnu ciema Rimi hipermarketu, kā arī Valdlauču iedzīvotāji šķērso Krustkalnu ciemu, lai dotos pastaigās uz mežu.

Saiknes: Krustkalni – Rīga

Krustkalnu ciemam ir kopīga robeža ar Rīgas pilsētu. Lielai daļai Krustkalnu ciema iedzīvotāju ikdienas gaitas saistās ar došanos uz darbu Rīgā un ikdienas pakalpojumu saņemšanu Rīgas pierobežas apkaimēs (Ziepiņkalnā, Bišumuižā, Katlakalnā).

Būtiskākās saiknes veido:

- ✓ A7 autoceļš un tā turpinājums - jaunais Dienvidu tilts;
- ✓ gājēju ceļš uz Ziepiņkalna apkaimi;
- ✓ jaunizbūvētais veloceļņš uz Rīgu.

Jaunais Dienvidu tilts un A7 autoceļš nodrošina tiešu Krustkalnu ciema teritorijas sasaisti ar pretējo Daugavas krastu Rīgas pilsētā, tajā pat laikā Krustkalnu ciema savienojums ar A7 autoceļu un Rīgas ielu tīklu nefunkcionē apmierinoši.

1.1.4. Labiekārtojums, publiskā ārtelpa

Labiekārtots pagalmis ir pie daudzdzīvokļu ēkām, tajā izvietoti pāris rotaļu elementi, taču pārējā ciema teritorijā nav labiekārtotas publiskās ārtelpas. Iedzīvotāji savu brīvo laiku pavada, atpūšoties piemājas dārziņos. Baudīt kultūras pasākumus vai citas aktivitātes Krustkalnu ciema iedzīvotājiem jādodas ārpus ciema, iedzīvotāji atzīst, ka lielākoties dodas uz Rīgu, kā arī uz Ķekavu vai Baložiem. Iedzīvotāji izmanto tuvējo meža masīvu pastaigām arī sportiskām aktivitātēm ziemas periodā, aktīvai atpūtai tiek izmantots pašu iedzīvotāju izveidots velomaršruts Baložos vai sporta laukumi Valdlaučos.

1.1.5. Ainavu analīze

Cilvēks uztver un izjūt ainavu, tajā pārvietojoties. Pārvietošanās gaitā ainava mainās telpiski un šo maiņu cilvēks izmanto, lai orientētos tajā. Apdzīvotas vietas ainavu veido savstarpēja mijiedarbība starp ēkām un atvērto telpu, augiem un citu elementu kombinācijām. Šāda ainava var tikt vērtēta kā telpa un dzīves vide, ko veidojusi dabas un cilvēka mijiedarbība.

Ķekavas novadā, neskatoties uz suburbanizācijas procesiem, joprojām tradicionāla ir lauku ainava, kuras nozīmi gan mazina pašreizējā lauksaimniecības zemju ekstensīvā apsaimniekošana un nesakoptība. Lauku ainavu degradē arī pašvaldībā esošās jaunbūves - to intensīvas būvniecības rezultātā lauku ainava mainās uz lauku apbūves ainavu, kas Pierīgas reģionam ir ļoti raksturīga pēdējos gados straujās mājokļu būvniecības dēļ. Ķekavas novada teritorijas ainavas būtiska vērtība ir meži - tiem ir liela ainavu stabilizējoša un vietējās rekreācijas nozīme. Novada teritorijas apbūves ainavā vērojama izteikta policentriskās apbūves tendence, ko nosaka Rīgas tuvums un automaģistrāles. Vērojama būvobjektu koncentriska attīstība vairākās stratēģiski izdevīgās vietās. Raksturīgi, ka gar automaģistrālēm izvietojas arvien vairāk darījumu, noliktavu teritorijas, kas ainavu padara vienmuļu un samērā nepievilcīgu⁹.

Krustkalnu ciema svarīgākie ainavu veidojošie elementi ir ciema apbūve un zaļās struktūras – mežs, kas aptver ciema teritoriju un piemājas dārzi. Galvenais ainavas vertikālais elements un tehnogēnā dominante ir no jebkura skatupunkta labi redzamais Zaķusalas televīzijas tornis, kas simbolizē nemainīgu virzienu.

1.3. tabula

Krustkalnu ciema teritorijas ainavu kvalitātes vērtējums

Ainavas estētiskā vērtība	Estētiskās kvalitātes - individuālo mazdārziņu šarms, ēku daudzveidība. Estētiskie trūkumi - Krustkalnu ciema teritorija ir samērā degradēta, to nosaka ēku sliktais tehniskais stāvoklis un apkārtnes piesārņojums. Ielu tīkls ir haotisks, dominē neregulāras savrupmāju teritoriju formas. Vide nav labiekārtota.
Kultūrvēsturiskā vērtība	Krustkalnu ciemā nav vēsturisku ainavas elementu. Kultūrvēsturiskās kvalitātes - koka namiņš lūgšanām, senatnīgs priežu mežs, kas no Rīgas puses ieskauj ciemu, mežs no Baložu ciema puses, ko

⁹ avots:

http://www.rpr.gov.lv/uploads/filedir/Ter_plaanojumi/Novadi%20un%20pagasti/Kekava1_Paskaidrojuma_raksts.pdf

	plānots attīstīt par meža parku.
Ekoloģiskā vērtība	Ekoloģiski un estētiski augstvērtīga ir dabiskā meža ainava, kas ieskauj Krustkalnu ciemu. Taču Krustkalnu ciema ainavā iztrūkst ekoloģiskās sistēmas elementu, ir maz ainaviski vērtīgu stādījumu.
Sociāli-ekonomiskā vērtība	Šobrīd zema, taču tai piemīt vērā ņemams attīstības potenciāls. Ainava pati par sevi ir vērtība, kas var veicināt attīstību, bet prasa saudzējošu attieksmi un labai draudzīgu pārvaldības praksi. Kvalitatīva ainava bagātina apdzīvotas vietas vispārējās kvalitātes, paaugstina tās esošo iedzīvotāju apmierinātību ar dzīvesvietu un vairo potenciālo iedzīvotāju interesi, un likumsakarīgi ainavu kvalitāte ceļ nekustamo īpašumu tirgus vērtību.

Apdzīvojuma struktūra: secinājumi un atziņas, kas jāņem vērā turpmākajos plānošanas posmos:

Krustkalnu ciemā, līdzīgi kā lielākajā daļā Ķekavas pagasta teritorijas, apdzīvojuma struktūra ir attīstījusies nekustamo īpašumu tirgus attīstības ietekmē un pateicoties Rīgas tuvumam un vispārējām Rīgas reģionā dominējošām suburbanizācijas tendencēm. Tā rezultātā, kā arī pašvaldības īstenotās teritorijas plānošanas politikas ietekmē, apdzīvojuma struktūras attīstība lielā mērā ir balstījusies uz zemes izmantošanas veida maiņu no lauksaimniecības un mežsaimniecības uz apbūves zemēm, ko apliecina arī virkne Ķekavas novadā pēdējos gados izstrādāto detālplānojumu. Bez tam, jaunas apdzīvotas vietas ir radušās spontāni - nekustamā īpašuma tirgus ietekmē, ar vāju vai neesošu infrastruktūras nodrošinājumu, apgrūtinātu pieejamību, plānošanas procesā aizmirstot par cilvēku - šo apdzīvoto vietu esošiem un potenciālajiem iedzīvotājiem, to vēlmēm un vajadzībām attiecībā uz dzīves vides kvalitāti.

No Ķekavas novada pašvaldības interesēm raugoties, šādai apdzīvojuma struktūras attīstībai ir gan pozitīvas, gan negatīvas sekas - būtiskākie ieguvumi ir iedzīvotāju skaita pieaugums pašvaldībā un ar to saistītie ieguvumi, taču pašvaldībai jāvērtē arī šādas attīstības negatīvās sekas un ar tām saistītie zaudējumi: pieaugošā iedzīvotāju diennakts migrācija un tās sekas – ielu un autoceļu noslogojumi, sastrēgumi, gaisa piesārņojums no automašīnu izmešiem, u.c. Pašvaldībai jāvērtē, kādas ir izmaksas, lai jaunas apdzīvotās vietas nodrošinātu ar mūsdienu prasībām atbilstošu infrastruktūru, vai pašvaldībai ir pieejami līdzekļi šādas infrastruktūras izveidei un cik ilgā laikā pašvaldības ieguldījumi atmaksāsies.

Būtiskākās atziņas, kas jāņem vērā, izstrādājot attīstības priekšlikumus Krustkalnu ciemam:

- Iedzīvotāju skaits Krustkalnu ciema funkcionālajā areālā pārsniedz 57 tūkstošus. Salīdzinājumam - ja šāds funkcionāls areāls ietilptu vienas pilsētas administratīvajās robežās, tad tā būtu 5. lielākā Latvijas pilsēta. Tas ir ievērojams attīstības potenciāls, kura plānošanā šobrīd iztrūkst koordinētu un saskaņotu rīcību no visām attīstībā

ieinteresētajām (t.i., Rīgas pilsētas un Ķekavas novada pašvaldību, Rīgas plānošanas reģiona) pusēm;

- Funkcionālā areāla attīstības galvenais dzinējspēks pēdējo gadu laikā ir bijusi (Rīgas pilsētas) suburbanizācija. Apdzīvojuma struktūra Krustkalnu ciemā u.c. šī Pierīgas novada ciemos pēdējo ~15 gadu laikā ir veidojusies nekustamā īpašuma tirgus ietekmē, kas savukārt ir būtiski ietekmējis novada teritorijas attīstības plānošanas procesus - jaunas apdzīvotas vietas ir radušās spontāni, ar vāju vai neesošu infrastruktūras nodrošinājumu, apgrūtinātu pieejamību, plānošanas procesā aizmirstot par cilvēku - šo apdzīvoto vietu esošiem un potenciālajiem iedzīvotājiem, to vēlmēm un vajadzībām attiecībā uz dzīves vides kvalitāti;
- Krustkalnu ciema teritorijas attīstību ļoti būtiski ietekmē un arī turpmāk ietekmēs Rīgas pilsētas tuvums un ērtā satiksme, kas nosaka, ka Krustkalni praktiski jau tagad ir cieši saauguši ar Rīgas pilsētu - ir izveidojusies kopīga satiksmes infrastruktūra, ielu tīkls, publiskā transporta maršruti;
- Krustkalnu ciema iedzīvotāji ir aktīvi un seko līdzīgi pašvaldības darbam. Tie izmanto iespējas piedalīties Ķekavas novada pašvaldības organizētajās deputātu un pašvaldības darbinieku sanāksmēs ar vietējiem iedzīvotājiem, izsaka savas vajadzības un vēlmes, un bieži arī neapmierinātību un protestus pret pašvaldības īstenotajām, iecerētajām un neīstenotajām darbībām;
- Lai celtu Ķekavas novada pašvaldības konkurētspēju, nepieciešams attīstīt apdzīvojuma funkcionālo daudzveidību (daudzveidīgu mājokļu pieejamība, plašs pakalpojumu klāsts, u.tml.);

Nepieciešams racionāli izmantot priekšrocības, ko sniedz Rīgas pilsētas tuvums un pieprasījums pēc mājokļiem, vienlaikus saglabājot ainavas un dabas teritorijas, kas ir galvenais faktors dzīves vietas izvēlei.

1.2. Infrastruktūra

1.2.1. Satiksmes infrastruktūra

Ielas un ceļi

Ķekavas novada teritoriju šķērso Eiropas un valsts nozīmes A7 autoceļš, kas savieno Rīgu ar Tallinu, Viļņu, Varšavu, Berlīni un autoceļš A5 (Rīgas apvedceļš). Valsts ceļu kopējais garums Ķekavas novadā ir 227 km. Pašvaldības ceļu kopējais garums ir 72 km, pašvaldības ielu – 46,5 km.

Ielu tīkls Krustkalnu ciemā ir neapmierinošā stāvoklī. Ielu segumi ir neapmierinoši vai to nav. Ielu platumi ir nepietiekoši pat vienvirziena satiksmes izveidei ar vienu gājēju joslu, un nesakārtoto īpašumtiesību dēļ jautājums grūti risināms. Gandrīz visā Krustkalnu ciema teritorijā nav ierīkots ielu apgaismojums, izņēmums ir iela pie daudzdzīvokļu mājām.

Publiskais transports

Sasniedzamībai ar publisko transportu novads iekļaujas kopējā Rīgas un Rīgas reģiona publiskā transporta sistēmā. Iedzīvotājiem iespēju pārvietoties nodrošina vietējie maršruta autobusi un piepilsētu autobusi. AS Rīgas satiksme nodrošina publisko transportu maršrutos¹⁰: 1) Abrenes iela- Ziedonis Nr. 12; 2) Abrenes iela- Katlakalns Nr. 26; 3) Abrenes iela- Baloži Nr. 23. Krustkalnu ciemam tuvākā pieturvietā ir autobusam Nr. 26, bet iedzīvotāji izmanto arī Nr. 12, Nr. 26, jo Nr. 26 nekursē katru stundu un reisu skaits stundā parasti ir tikai viens.

Rīgas taksometru parks nodrošina maršrutu taksometrus maršrutos: 1) Rīga- Ķekava Nr. 6844; 2) Rīga- Pļavniekkalns- Ķekava Nr. 6843; 3) Rīga- Pļavniekkalns Nr. 5590; 4) Rīga- Daugmale Nr. 6779. Tuvākā maršruta pieturvietā ir Nr. 6779. Lai izmantotu pārējos maršrutu taksometrus, ir jādodas uz Valdlauču ciemu.

Skolēnu transportu nodrošina novada pašvaldība: 1) no Ķekavas, Katlakalna un Valdlaučiem uz Baložu vidusskolu un atpakaļ; 2) no Ķekavas uz Daugmales pamatskolu un atpakaļ; 3) no Ķekavas un Valdlaučiem uz Pļavniekkalna sākumskolu un atpakaļ; 4) no Mellupiem, Plakanciema un Valdlaučiem uz Ķekavas vidusskolu un atpakaļ.

Tiek nodrošināts arī transports bērniem ar īpašām vajadzībām uz skolu Rīgā un atpakaļ, kā arī transports skolnieku interešu izglītībai (sportistiem, pašdarbniekiem, mūzikas un mākslas skolu audzēkņiem).

Veloceliņi

Liela vērība jāvelta arī tūrismam un drošai gājēju un velosipēdistu kustībai. Pašā Krustkalnu ciematā nav kartēs atzīmētu veloceliņu vai velomaršrutu, lai gan no iedzīvotāju intervijām gūta informācija, ka velobraucieniem tiek izmantotas blakus esošās mežu teritorijas, kurās ir meža takas vai stigas, kas ir izbraucamas ar velosipēdu.

Vienlaikus ar Bauskas ielas rekonstrukciju Ķekavas novadā ir izbūvēts veloceliņš Valdlaučos no Bauskas ielas līdz autoceļam A7 (VIA Baltica) un veloceliņš no Baložiem līdz A7 (VIA Baltica), kas savieno abus Baložu pilsētas dzīvojamos rajonus – Titurgu un Baložus.

Sekmējot velotūrisma attīstību un uzlabojot brīva laika pavadīšanas iespējas, Ķekavas novadā ir iespējams izbraukt aptuveni 50km garu velomaršrutu, kurā ir iekļauti 16 apskates objekti¹¹.

Park & Ride (stāvparki)

Stāvparku attīstība jāvērtē kā nozīmīgs Krustkalnu ciema attīstības potenciāls, jo A7 autoceļa noslodze rīta maksimumstundā (plkst.08:00-09:00) sasniedz 416 automašīnas stundā un tādējādi tas ir viens no noslogotākajiem satiksmes ievadiem Rīgas pilsētā ar visām no tā izrietošajām sekām - sastrēgumiem, grūtībām no Ķekavas novada ciemiem nokļūt uz A7 autoceļa, transporta līdzekļu radīto gaisa piesārņojumu, u.c.

---

¹⁰ avots: www.rigassatiksmelv, skatīts 22.05.2014.

¹¹ avots: <http://kekava.lv/uploads/filedir/Turisms/velomarsruts.pdf>, skatīts 29.05.2014.

Rīgas pilsēta šobrīd¹² izstrādā Rīgas pilsētas auto novietņu politiku un stāvparku tīkla attīstības koncepciju, kas paredz pakāpenisku stāvparku tīkla izveidi Rīgas pilsētā laika posmā no 2015.līdz 2025.gadam. Kopumā līdz 2025.gadam plānots izveidot 30 jaunus stāvparkus ar kopējo vietu skaitu - 13 000, tostarp vismaz 3 stāvparkus ārpus Rīgas pilsētas pašvaldības teritorijas administratīvajām robežām, sadarbojoties ar Rīgai pieguļošajām kaimiņu pašvaldībām. Šī brīža plāni paredz jau 2015.gadā izveidot 7 stāvparkus ar 1500 vietām, 2016.gadā - 12 stāvparkus ar 2000 vietām, u.t.t. Pirmajos gados stāvparki tiks būvēti uz zemes īpašumiem, kas pieder Rīgas pilsētas pašvaldībai, turpmākajos gados tie pārsvarā tiks attīstīti uz iegādātiem/atsavinātiem zemes īpašumiem.

Atbilstoši Rīgas pilsētas stāvparku attīstības koncepcijai, noteicošie kritēriji lēmuma pieņemšanai par jauna stāvparka izveidi ir sekojoši:

- Stāvparku novietojums attiecībā pret ievadceļu tīklu (atrašanās vieta tiešā tuvumā kādam no galvenajiem ievadiem Rīgā, redzams un viegli sasniedzams no ievada maršruta, viegla un ērta izklūšana no stāvparka virzienā ārā no pilsētas);
- Stāvparku nodrošinājums ar publisko transportu (savienojums ar centru vai citiem galamērķiem, centra vai galamērķu sasniedzamības laiks, pieturvietu pieejamība līdz ~ 4.5 min., jeb 400 m rādiusā, publiskā transporta maršrutu intervāls rīta maksimumstundu laikā nepieciešams ~ 5 min, publiskā transporta priekšroka pret privāto transportu (sliežu transports, īpaši nodalītas joslas, u.c.);
- Stāvparku aprīkojuma līmenis (apsargāta un sakopta teritorija, labiekārtota publiskā transporta gaidīšanas vide - nojumes, soli u.tml., pārskatāma pakalpojumu informācija – publiskā transporta grafīki, tarifi, braukšanas laiks, pakalpojumu informācija, u.c.);

Papildus kritērijs: Stāvparku nodrošinājums ar veloinfrastruktūru (vēlama veloinfrastruktūras klātbūtne, taču tas nav noteicošais kritērijs, jo attālums līdz pilsētas centram var būt par lielu, lai šķīstu kā pievilcīga alternatīva).

Ņemot vērā to, ka uz doto brīdi A7 autoceļa atslogošanai plānota tikai divu stāvparku izbūve - vienu no tiem plānots izbūvēt Bauskas ielā (940 vietas) un otru Lucavsalā (570 vietas), ir lietderīgi apsvērt stāvparka izveidi pie A7 autoceļa Ķekavas novadā, Krustkalnu ciema, Baložu pilsētas, Lapenieku vai Katlakalna ciema teritorijā. No augstākminētajiem stāvparku izveides kritērijiem neviens nav izslēdzošs šāda stāvparka izveidei sadarbībā ar Rīgas pilsētas pašvaldību. Krustkalnu ciema un Baložu pilsētas ieguvumi būtu satiksmes intensitātes samazinājums gan uz A7 autoceļa, gan arī uz Ķekavas novada Baložu pilsētas un novada ciemu ielām, būtiski publiskā transporta pieejamības, maršrutu tīkla un kustības grafīku uzlabojumi, u.c. ieguvumi.

Satiksmes infrastruktūra: secinājumi un ieteikumi turpmākiem plānošanas posmiem:

- Ķekavas novadā būtu jāveic vispārējās mobilitātes uzlabošanas pasākumi, tai skaitā, jāpārskata risinājumi Krustkalnu ciema savienojumiem ar apkārtējām teritorijām.

¹² autoru piezīme: darba izstrādes laikā, 2014.gada maijā

- Pilnveidojot mobilitāti, prioritātei būtu jābūt kājāmgājēju un velobraucēju interesēm;
- Krustkalnu ciema iedzīvotāji pieprasa satiksmes nomierināšanas pasākumus uz A7 autoceļa, piemēram, uzstādīt ar luksoforu regulējamas gājēju pārejas vai paredzēt citus risinājumus, lai A7 autoceļš neveidotu nepārvaramu barjeru novada ciemu sasniedzamībai autoceļa A7 otrā pusē;
  - Šobrīd Krustkalnu ciema iedzīvotāji pārsvarā izmanto privāto transportu, tādēļ būtu jāattīsta publiskā transporta pieejamība un sasniedzamība, kā arī jāplāno citi motivējoši pasākumi, lai iedzīvotāji mainītu ikdienas pārvietošanās paradumus;
  - Nepieciešams veikt būtiskus ielu tīkla uzlabojumus Krustkalnu ciemā, pilnveidojot to struktūru, savstarpējo sasaisti, ielu seguma kvalitāti, satiksmes organizāciju, u.c.
  - No iedzīvotāju puses ir pieprasījums pēc veloceļu attīstības;
  - Ņemot vērā to, ka uz doto brīdi A7 autoceļa atslogošanai plānota tikai divu stāvparku izbūve - vienu no tiem plānots izbūvēt Bauskas ielā (940 vietas) un otru Lucavsalā (570 vietas), ir lietderīgi apsvērt stāvparka izveidi pie A7 autoceļa Ķekavas novadā, Krustkalnu ciema, Baložu pilsētas, Lapenieku vai Katlakalna ciema teritorijā – vietā, kur šādam projektam pieejami piemēroti zemes resursi.

1.2.2. Inženiertehniskā infrastruktūra

Atbilstoši likuma „Par pašvaldībām” 15.pantam, pašvaldības funkcijas ir organizēt iedzīvotājiem komunālos pakalpojumus - ūdensapgādi un kanalizāciju, notekūdeņu savākšanu, novadīšanu un attīrīšanu, siltumapgādi un sadzīves atkritumu apsaimniekošanu, neatkarīgi no tā, kā īpašumā atrodas dzīvojamais fonds.

Ķekavas novada teritorijā galvenie energoapgādes avoti ir elektroenerģija un dabas gāze. Kaut arī pašvaldība nav tieši atbildīga par energoapgādes un gāzes apgādes infrastruktūras attīstību tās administratīvajā teritorijā, pašvaldības interesēs ir veicināt arī šāda veida infrastruktūras attīstības projektu īstenošanu, lai paaugstinātu iedzīvotāju dzīves vides kvalitāti, nekustamo īpašumu vērtību un līdz ar to - pašvaldības konkurētspēju.

Ūdensapgāde un kanalizācija

Centralizēti ūdensapgādes pakalpojumi ir pieejami tikai Krustkalnu ciema daudzdzīvokļu mājām. Savrupmāju īpašniekiem ir dziļurbumi, spices, ar kuru palīdzību tiek nodrošināta ūdens padeve katrai mājsaimniecībai individuāli. Pazemes ūdeņi Krustkalnu ciemā satur kalcija sāļu piemaisījumus un dzelzs jonus, tādēļ ir nepieciešama ūdens atkaļķošana un atdzelžošana. Iegūtā ūdens kvalitāte kopumā atbilst sanitārajām prasībām, bet neatbilst dzeramā ūdens kvalitātes ķīmiskajām prasībām.

Arī centralizēti kanalizācijas pakalpojumi ir pieejami tikai Krustkalnu ciema daudzdzīvokļu mājām. Pārējā ciema teritorijā nav centralizētas kanalizācijas sistēmas, kā arī netiek nodrošināta sadzīves kanalizācijas ūdeņu attīrīšana. Katrai mājsaimniecībai ir individuālas

kanalizācijas akas un iedzīvotāji izmanto individuālos risinājumus – izsmeļamās bedres, skeptiķus, sausās tualetes u.c. risinājumus. Daļa notekūdeņu neattīrīti iefiltrējas augsnē. Plūdu laikā kanalizācijas akas pārplūst, piesārņojot grāvjus un augsnes tuvākajā apkārtnē un tādējādi pazeminot vides kvalitāti.

Meliorācija

Krustkalnu ciemā meliorācijas sistēma ir novecojusi - tā vairs praktiski nepilda savas funkcijas. Meliorācijas sistēmas uzturēšana vēsturiski bija dārzkopības sabiedrības kompetence, pašreiz pašvaldība izlases kārtā tīra lielākos ciema grāvjus, pārējo grāvju tīrīšana ir iedzīvotāju ziņā.

Siltumapgāde

Tāpat Krustkalnos nav pieejami centralizētas siltumapgādes pakalpojumi. Tuvu vai blakus lielajiem siltuma patērētājiem, t.i., daudzdzīvokļu mājām un komercobjektiem, ir izveidoti decentralizēti siltumapgādes mezgli – lokāla mēroga katlu mājas.

Atkritumu apsaimniekošana

Ķekavas pagastā, t.sk., Krustkalnu ciemā šobrīd atkritumu apsaimniekotājs ir SIA "Vides pakalpojumu grupa". Par atkritumu izvešanu un biežumu katrs īpašnieks noslēdz atsevišķu līgumu ar apsaimniekotāju, no kura, savukārt, pašvaldība ik pa laikam pieprasa informāciju par noslēgtajiem līgumiem, lai pārraudzītu, vai visi iedzīvotāji no atkritumiem atbrīvojas legāli. Privātmāju iemītniekiem ir atļauts kompostēt bioloģiski noārdāmos atkritumus sava īpašuma teritorijā, kā arī, ievērojot ugunsdrošības prasības, dārza nekompostējamus atkritumus atļauts dedzināt dārza teritorijā, ja pret to neiebilst blakus esošā zemes gabala īpašnieks vai lietotājs, bet māju krāsnīs var sadedzināt makulatūru. Atkritumu konteineru trūkums publiskajā ārtelpā veicina ciema teritorijas piegružošanu (mežmalas, grāvjus u.tml.).

Elektroapgāde

Elektroapgādes infrastruktūra ir vienīgā infrastruktūra, kas pieejama visām Krustkalnu ciema mājāsaimniecībām. Tā izveidota dārzkopības kooperatīva laikos un šobrīd elektroapgādes infrastruktūras uzturēšana un atjaunošana ir katras mājāsaimniecības pārziņā, izņemot daudzdzīvokļu mājas, kurās par elektrotīklu apsaimniekošanu no sadales punkta līdz dzīvoklim atbild daudzdzīvokļu nama apsaimniekotājs.

Gāzes apgāde

Ķekavas novada teritoriju ziemeļu dienvidu virzienā šķērso maģistrālais gāzesvads Rīga - Viļņa (DN 500 mm), kas darbojas kā augsta spiediena ($P < 1,6$ MPa) sadales gāzes vads. Teritorijā ir izbūvēti arī vidējā spiediena gāzes vadi ($P < 0,4$ MPa, $P < 0,01$ MPa) un zemā spiediena gāzes vadi ($P < 0,005$ MPa). Līdz ar to lielākās blīvi apdzīvotās vietas (ciemi) - Ķekava,

Valdlauči, Rāmava, Katlakalns, Krustkalnu ciems u.c., kā arī ražošanas teritorijas, kas atrodas A7 autoceļa tiešā tuvumā, ir nodrošinātas ar gāzes apgādi¹³.

AS “Latvijas Gāze” turpina plašus gazifikācijas darbus Ķekavas pagastā un nākotnē pieslēgumi gāzes vadam varētu tikt nodrošināti arī Krustkalnu ciema savrupmājām, ja vien ar ciema iedzīvotājiem varētu panākt vienošanās par sarkano līniju noteikšanu ciema galvenajām ielām.

Inženiertehniskā infrastruktūra: ieteikumi turpmākiem plānošanas posmiem:

Ķekavas novadam būtu jāapsver iespējas attīstīt inženierinfrastruktūras tīklus, ciešāk sadarbojoties ar Rīgas pilsētas pašvaldību, valsti, Eiropas Savienību un privāto sektoru, meklējot dažādus finanšu piesaistes risinājumus, tai skaitā, apsverot iespējas infrastruktūru uzbūvēt publiskās-privātās partnerības (PPP) projektu ietvaros.

Jāturpina uzsāktais darbs pie efektīvi strādājošas atkritumu šķirošanas sistēmas ieviešanas.

Pašvaldībai pirms jaunu detālplānojumu izstrādes uzsākšanas ir jāvērtē, kādas ir paredzamās infrastruktūras izbūves izmaksas, vai pašvaldībai/privātam attīstītājam ir pieejami līdzekļi šādas infrastruktūras izveidei un cik ilgā laikā pašvaldības ieguldījumi infrastruktūrā atmaksāsies.

1.3. Vide un dzīves vides kvalitāte

Attīstot Ķekavas novadu, no teritorijas plānošanas un pašvaldības prioritātēm ir atkarīgs, cik lielā mērā tiks risinātas vides problēmas un domāts par iedzīvotāju dzīves vides kvalitāti ilgtermiņā. Ķekavas iedzīvotāju dzīves vides kvalitāte atkarīga no:

- ✓ gaisa kvalitātes novada teritorijā;
- ✓ notekūdeņu efektīvas un kvalitatīvas apsaimniekošanas;
- ✓ dzeramā ūdens kvalitātes un piegādes patērētājam;
- ✓ atkritumu saimniecības efektīvas apsaimniekošanas - dalītas un iedzīvotājiem ērti pieejamas;
- ✓ kvalitatīviem ceļu tīkliem ar drošu pārvietošanos un ielu šķērsošanu pašvaldības iedzīvotājiem un no veloceļu attīstības.

Krustkalnu ciemā nav izveidotas īpaši aizsargājamas dabas teritorijas, konstatētas īpaši aizsargājama augu, dzīvnieku sugu atradnes vai biotopi, tāpat tur neaug īpaši aizsargājami koki,

---

¹³ avots:

http://www.rpr.gov.lv/uploads/filedir/Ter_plaanojumi/Novadi%20un%20pagasti/Kekava/1_Paskaidrojuma_raksts.pdf

nav dabas vai kultūras pieminekļu. Būtiskākās Krustkalnu ciema dzīves vides vērtības (vai to trūkumi) ir sekojoši:

Meži

Pie Krustkalnu ciema tuvumā esošie skujkoku meži uz iekšzemes kāpām ir svarīgi gan no bioloģiskās daudzveidības, gan no rekreācijas funkciju nodrošināšanas viedokļa. Apkārtojamiem mežiem ir liela antropoloģiskā slodze – zemsedze ir izbrādāta, ir izveidojies blīvs taku tīkls, t.sk., nesankcionēti iemītas takas un ceļi, izmesti sadzīves atkritumi. Tāpēc pozitīvi vērtējama Ķekavas novada pašvaldības iecere Baložu pilsētā veidot Mežaparku, kas turklāt izstrādātu īpašus parka lietošanas noteikumus. Ieteicama apmeklētāju plūsmu organizācija, norāžu ierīkošana un teritorijas labiekārtojuma elementu – solu, atkritumu urnu, u.t.t. – uzstādīšana. Mežiem gar A7 autoceļu ir nozīmīga loma kā trokšņa un piesārņojuma buferzonai. Meža esamība ir īpaši svarīga Krustkalnu ciemam, lai saglabātu iedzīvotājiem draudzīgu dzīves vidi, jo īpaši, ciematā iztrūkstošās publiskās ārtelpas dēļ.

Gaisa kvalitāte

Individuālo māju un mazdārziņu īpašnieki apkurei lieto koksni vai koka skaidu kurināmo, kas nerada būtisku atmosfēras piesārņojumu. Uzņēmumi nepārsniedz gaisa emisiju limitus. Galvenā ietekme uz gaisa kvalitāti rodas no autotransporta radītajām izplūdes gāzēm. Autotransporta plūsma rada arī troksni un potenciālu avāriju risku, kas ietver bīstamo vielu noplūžu varbūtību gruntī un gruntsūdeņos. Teritorijas plānojumā autoceļu tuvumā būtu jāattīsta darījumu zonas un jāveido apstādījumu buferzonas, lai nepakļautu autotransporta ietekmei pastāvīgos ciema iedzīvotājus. Plānotā Ķekavas apvedceļa izbūve uzlabotu situāciju Krustkalnu ciemā, būtiski atslogojot A7 autoceļu no tranzīta satiksmes plūsmām. Gaisa kvalitāte Krustkalnu ciemā atkarīga arī no ceļu stāvokļa. Sausajā laikā Krustkalnu ciemā grants seguma ceļi ir ievērojams putekļu avots. Jāveic pasākumi pakāpeniskai ceļu seguma nomainīšanai uz cieto segumu, vismaz galvenajās ciema ielās.

Ūdens kvalitāte

Lielākajai daļai Krustkalnu ciema iedzīvotāju nav pieejama centralizēta ūdens apgāde. Iedzīvotāji ūdensapgādei galvenokārt izmanto spices un seklos urbumus, retāk – raktās akas. Seklie gruntsūdeņi ir vismazāk aizsargāti no piesārņojuma un to ūdens kvalitāti ietekmē notekūdeņu skeptiķi, izsmeļamās bedres, kā arī sanitāro noteikumu neievērošana ierīkojot urbumus pazemes ūdens ieguvei. Krustkalnu ciemā atrodas NAI „Elektriķi” notekūdeņu bioloģiskās attīrīšanas iekārtas. Individuālo māju notekūdeņi tiek novadīti gan uz izsmeļamām bedrēm, gan lokālām attīrīšanas iekārtām ar infiltrāciju gruntī, gan arī uz centralizēto novada notekūdeņu kanalizācijas sistēmu. Nākotnē Krustkalnos nepieciešama centralizēta ūdens apgādes un kanalizācijas sistēmas izveide. Jau tagad izstrādājot detālpilnplānojumus, ielu šķērsprofilos jāuzrāda esošie un jāparedz vieta perspektīvajiem centralizētās ūdensapgādes un kanalizācijas tīkliem, ja nepieciešams, nosakot ūdens ņemšanas vietas.

Vide un dzīves vides kvalitāte: ieteikumi turpmākiem plānošanas posmiem:

Ķekavas novada pašvaldībai ieteicams izstrādāt koncepciju Krustkalnu ciema zaļo rekreācijas zonu izveidei un apkārtējo ainavu saglabāšanai un pilnveidošanai.

1.4. Pakalpojumi un pašvaldības konkurētspēja

1.4.1. Publiskā sektora pakalpojumi

Atbilstoši likuma „Par pašvaldībām” 15.pantam, pašvaldības funkcijās ietilpst tādu sociālo pakalpojumu nodrošināšana kā izglītības pieejamība, rūpes par kultūras pieejamību un attīstību, veselības aprūpes nodrošinājums, iedzīvotāju veselīga dzīvesveida veicināšana, iespēju nodarboties ar sportu nodrošināšana, līdzdalība sabiedriskās kārtības nodrošināšanā, kā arī dažāda veida sociālās palīdzības, aprūpes un cita veida atbalsta iedzīvotājiem sniegšana.

Taču pašvaldība ir ieinteresēta ne tikai attīstīt pašu sniegto sociālo pakalpojumu klāstu un pieejamību, bet arī sekmēt komercpakalpojumu un citu pušu (valsts, citu pašvaldību) sniegto pakalpojumu nodrošinājumu savā administratīvajā teritorijā, jo plašāks pakalpojumu nodrošinājums sekmē zemes un īpašumu vērtības pieaugumu, un līdz ar to pašvaldības konkurētspējas pieaugumu.

1.4.1.1. Izglītība, kultūrvide, sports

Krustkalnu ciemā nav skolas, tādēļ izglītības iespējas ciema teritorijā nav pieejamas. Bērni mācās Baložu vidusskolā, Valdlaučos, vai arī Rīgas pilsētas skolās. Baložu vidusskola nodrošina skolas autobusu, kas bērnus nogādā uz skolu un atpakaļ. Taču skolas autobusa pieturvietā atrodas uz Bauskas ielas un skolēniem ir grūtības šķērsot A7 autoceļu, lai nokļūtu šajā pieturā. Tāpat tiem bērniem, kuri mācās Rīgas skolās, ir bīstama publiskā transporta pieturvietu sasniegšana.

Arī pirmsskolas izglītība Krustkalnu ciema teritorijā nav pieejama, jo ciemā nav vietējā bērnu dārza. Bērnu dārzi atrodas tuvākajās apdzīvotajās vietās – Baložos, Valdlaučos, Ķekavā vai Rīgā.

Krustkalnu ciemā kultūras pasākumi nenotiek, jo iedzīvotāji nav ieinteresēti publisku pasākumu organizēšanā, un nav arī piemērotu telpu vai brīvdabas infrastruktūras šādu pasākumu rīkošanai.

Pašā Krustkalnu ciemā nav sporta infrastruktūras, tuvākie brīvi pieejamie sporta laukumi ir blakus ciemā Valdlaučos, ka arī pie izglītības iestādēm Baložos un Ķekavā.

1.4.1.2. Veselības aprūpe

Krustkalnu ciemā nav iespējams saņemt veselības aprūpi vai pirmo palīdzību, jo ciema teritorijā nav doktorāta vai medpunkta. Tuvākās pilsētas, kur iespējams saņemt medicīnas pakalpojumus ir Baloži, Ķekava vai Rīga. Neatliekamās palīdzības nepieciešamības situācijās operatīvajam transportam Krustkalnos ir grūti piekļūt lielai daļai īpašumu ielu neesamības vai to sliktā stāvokļa dēļ.

1.4.1.3. Sabiedriskā kārtība un drošība

Kārtību un drošību Krustkalnu ciemā nodrošina Ķekavas municipālā policija, kā arī valsts policijas Ķekavas pagasta inspektori. Likumdošanā noteiktās funkcijas tiesību aizsardzības jomā veic Ķekavas pagasttiesa. Daļai Krustkalnu ciema īpašumu tiek nodrošināti apsardzes pakalpojumi.

1.4.2. Komerccapakalpojumi

Apzīmējumi:

	Noliktavas - darba vietas		Rekreācijas iespējas mežā
	Tirdzniecības centrs		Riteņbraukšana
	Degvielas uzpildes stacija		Sporta laukumi
	Biroji		Sabiedriskā transporta pieturas

Kopš 2013.gada maija Krustkalnu ciema teritorijā ir atvērts tirdzniecības centrs A7, kura lielākais veikals ir Rimi hipermarkets. Tajā izvietoti plaša patēriņa preču veikali, kas piedāvā pārtikas un ikdienai nepieciešamās preces. Lai arī veikala darbība vērsta uz autobraucējiem Iecavas, Bauskas, Lietuvas un Polijas virzienos, tas ir pieejams Ķekavas novada iedzīvotājiem un ir ievērojami uzlabojis Krustkalnu ciemā pieejamo pakalpojumu klāstu un kvalitāti. Tirdzniecības centrā ir izvietojusies frizētava, sabiedriskās ēdināšanas uzņēmumi, maiznīca.

1.6. att. Sociālās aktivitātes/pakalpojumi

Taču liela daļa komercpakalpojumu Krustkalnu ciema iedzīvotājiem joprojām ērtāk pieejami darbavietas tuvumā, pilsētās - Rīgā un Baložos, vai arī citos novada ciemos.

Secinājumi: sociālie pakalpojumi un komercpakalpojumi

Dzīves kvalitātes nodrošināšanai un vērtību saglabāšanai Ķekavas novada pašvaldībai nepieciešams cieši sadarboties ar kaimiņu pašvaldībām sociālo pakalpojumu nodrošināšanā, kā arī veidot ciešu sadarbību ar kaimiņu pašvaldību teritoriju iedzīvotājiem un uzņēmējiem komercpakalpojumu attīstīšanā.

Plašāks sociālo un komercpakalpojumu nodrošinājums sekmē zemes un īpašumu vērtības pieaugumu, un līdz ar to pašvaldības konkurētspējas pieaugumu.

Attīstot sociālo pakalpojumu klāstu, pašvaldībai jāseko, lai piedāvājums ir sabalansēts ar pieprasījumu, līdzīgi kā tirgus regulē komercpakalpojumu klāsta attīstību.

1.4.3. Pašvaldības resursi un konkurētspēja

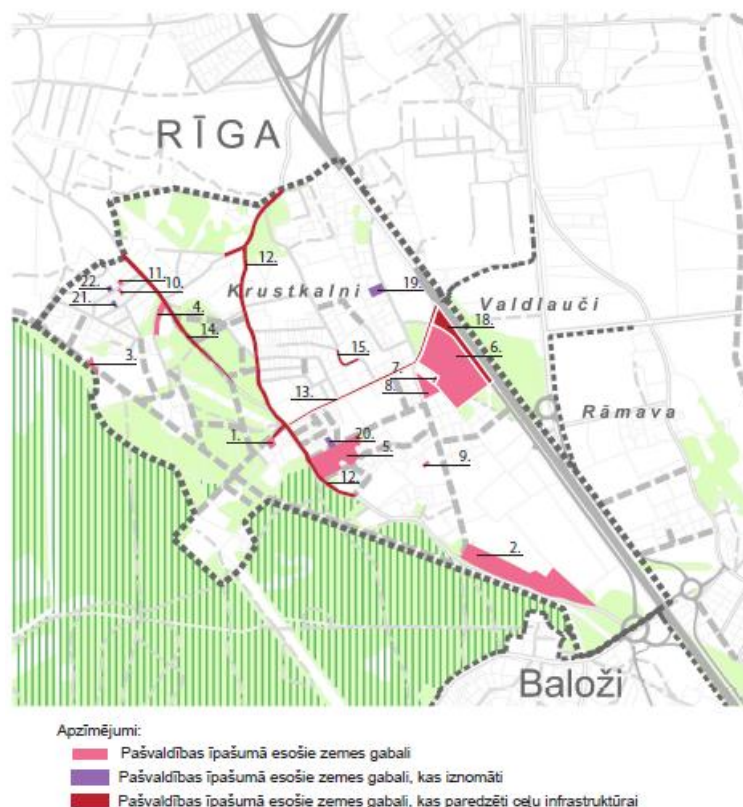
Šobrīd Krustkalnu ciemā pašvaldības pārvaldībā ir tikai divas ciema nozīmes ielas – Airītes un Mežmalas iela. Taču arī šīm ielām nav asfalta seguma. Pārējie ceļi ir nodibināti kā servitūti, vai arī tiek lietoti privātīpašumos laika gaitā pašplūsmā izveidojušies ceļi. Liela daļa esošo ceļu mazstāvu apbūves teritorijās ir pārāk šauri, lai nākotnē tur varētu izvietot nepieciešamās inženierkomunikācijas un apgaismojumu. Nākotnē, prognozējot iedzīvotāju skaita pieaugumu ciemā, paredzams ar infrastruktūru saistīto problēmu saasinājums.

Uz doto brīdi pašvaldība nespēj nodrošināt ciemā mūsdienu prasībām atbilstošu ceļu un inženiertehnisko infrastruktūru, kā arī publisko ārtelpu, jo pašvaldībai pietrūkst šādu funkciju nodrošināšanai nepieciešamo zemes īpašumu. Pašvaldībai pieder tikai 7,7% no ciema zemju platības, tādēļ nepieciešama mērķtiecīga plānošana un pakāpeniska īpašumu atpirkšana (skat. 1.6. attēlu). Lai realizētu pašvaldības izstrādāto ielu sarkano līniju projektu Krustkalnu ciemam un nodrošinātu vietu potenciālai ielu un inženierkomunikāciju izbūvei, pēc Ķekavas novada pašvaldības speciālistu aplēsēm būtu nepieciešams atpirkt aptuveni 5ha zemes. Jāņem vērā, ka īpašumu atpirkšanas process ir ilgs, sarežģīts un dārgs.

Krustkalnu ciema kā dzīves vietas konkurētspēja, salīdzinot ar citām apdzīvotām vietām Pierīgā:

- ✓ Pateicoties jaunizveidotajam Dienvidu tilta savienojumam, Krustkalnu ciems no Rīgas centra ir sasniedzams 15 minūtēs un tas ir par 15-20 minūtēm ātrāk, nekā pirms Dienvidu tilta savienojuma nodošanas ekspluatācijā; tādēļ sasniedzamības ziņā Krustkalnu ciems konkurē ne tikai ar Pierīgas teritorijām, bet arī ar daudziem Rīgas mikrorajoniem;
- ✓ Krustkalnu ciema dabas vērtības - mežu ieskauci ciems tikai 2 km attālumā no Daugavas;
- ✓ Teritorija, atšķirībā no daudzām citām Pierīgas teritorijām, neatrodas purvainā vietā, nav augsts gruntsūdens līmenis un nav plūdu draudu pavasaros;
- ✓ Ciems robežojas ar valsts nozīmes transporta artēriju - A7 autoceļu;

- ✓ Inženierinfrastruktūra - ūdensvads, kanalizācijas spiedvads un gāze - ir pievilktā līdz ciema robežām, kā arī līdz jaunajam dzīvojamo māju projektam un pagājušā gadsimta daudzdzīvokļu apbūvei;
- ✓ Konkurētspēju palielina arī dažādu platību apbūves gabalu, tostarp arī nelielu, ap 600m², pieejamība.

1.7.att. Pašvaldības īpašumi

Secinājumi un ieteikumi: pašvaldības konkurētspējas paaugstināšana

- Krustkalnu ciemam ir liels potenciāls kļūt par pievilcīgu un ļoti pieprasītu dzīves vietu tiem, kas vēlas dzīvot zaļā vidē, mierīgā atmosfērā, individuālā privātmājā.
- Ķekavas novada stabila un ilgtspējīga attīstība ir cieši saistīta ar iedzīvotāju skaita un mobilitātes pieaugumu. Pašreiz izaugsmes procesi lielā mērā ir balstīti uz Rīgas pilsētas, arī kaimiņu pašvaldību pilsētu (piemēram, Bauskas, Iecavas, Jelgavas) un lauku teritoriju iedzīvotāju vēlmi pārcelties uz dzīvi Ķekavas novadā – gan pastāvīgi, gan sezonāli.
- Ķekavas novadam kā Pierīgas dzīves telpai ir nepieciešams attīstīt novada teritorijas apdzīvojuma struktūru un infrastruktūru, lai pilnveidotu dzīvesvides kvalitāti apdzīvotās vietās, nodrošinot publiskā transporta pakalpojumu pieejamību, daudzveidīgu sporta, atpūtas un brīvā laika pavadīšanas pakalpojumus un infrastruktūru gan Ķekavas novada iedzīvotājiem, gan viesiem.

2. ATTĪSTĪBAS POTENCIĀLA IZVĒRTĒJUMS

2.1. Krustkalnu ciema plānotās attīstības izvērtējums

Izstrādājot zemāka līmeņa plānošanas dokumentus, tiem ir jābūt saskaņā ar augstāka līmeņa plānošanas dokumentiem. Valsts un reģionālā līmeņa plānošanas dokumenti, atbilstoši savam mērogam, nosaka vispārējās attīstības plānošanas pamatnostādnes, kas jāņem vērā, plānojot Krustkalnu ciema attīstību. Savukārt, konkrētāki ieteicamie attīstības virzieni, risinājumi, plānošanas principi, vēlamās rīcības un metodes atspoguļotas vietēja līmeņa - t.i., pašvaldības plānošanas dokumentos. Krustkalnu ciema būtiskākie attīstības priekšnosacījumi saskaņā ar spēkā esošajiem attīstības plānošanas dokumentiem ir sekojoši:

Valsts un reģionālā līmeņa plānošanas dokumenti:

Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2030 (LIAS):

Ķekavas novada Krustkalnu ciems Latvijas nākotnes telpiskajā struktūrā iezīmējas Rīgas metropoles areālā. Lai nodrošinātu Rīgas metropoles areāla vienotu un ilgtspējīgu attīstību, paaugstinātu Rīgas metropoles areāla telpisko pievilcību, celtu tā konkurētspēju un uzlabotu funkcionalitāti, LIAS skatījumā ir noteikti šādi būtiskākie attīstības virzieni:

- koordinēta sadarbība starp vietējām pašvaldībām, plānošanas reģioniem un valsts institūcijām;
- saskaņota transporta infrastruktūras, publiskā transporta un urbānās (apbūves) attīstības plānošana;
- zaļo teritoriju un ekoloģisko koridoru saglabāšana un funkcionēšana starp urbanizētajām teritorijām;
- areāla iekšējās telpiskās struktūras veidošana ar pakārtotu daudzcentru (policentrisku) sistēmu un efektīvām transporta un komunikāciju saitēm;
- areālā esošo apdzīvoto vietu stiprināšana, nosakot to specializāciju, lomu un vietu, atslogojot Rīgu no tai netipiskām funkcijām;
- kompaktas pilsētas apbūves modeļa īstenošana, maksimāli izmantojot neapbūvētās un degradētās teritorijas, un izvairoties no apbūves izplešanās;
- urbanizācijas procesu organizēšana, veicot jauno Pierīgas dzīvojamās apbūves ciemu perspektīvas izvērtēšanu, konsolidēšanu par apdzīvojuma centriem ar kompakto apbūvi, noteiktu pakalpojumu klāstu, augstu labiekārtojuma pakāpi, pietiekamu inženiertehnisko nodrošinājumu un labu sasniedzamību.

Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2014.-2020.gadam (NAP):

NAP galvenais mērķis ir sekmēt līdzsvarotu un ilgtspējīgu Latvijas attīstību un nodrošināt valsts konkurētspējas paaugstināšanu citu valstu vidū. NAP trīs būtiskākās prioritātes

ir: ekonomikas izaugsme, cilvēka drošumpēja un izaugsmi atbalstošas teritorijas. Ķekavas novada ilgtermiņa attīstības redzējums balstās uz tiem pašiem principiem – cilvēka un ģimenes dzīves vides ilgtspējas un konkurētspējas paaugstināšana.

Rīgas plānošanas reģiona attīstības stratēģija 2000.-2020.gadam (RPR AS):

Viena no Rīgas plānošanas reģiona interesēm ir veicināt sadarbību ar kaimiņu reģioniem, īpaši funkcionālā RPR ietvaros. RPR AS paredz risināt ilgtspējīgas attīstības, publiskā transporta u.c. jautājumus, RPR pašvaldībām īstenojot kopīgus projektus un līdzdarbojoties starptautiskajos pārrobežu projektos. Arī Ķekavas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijā 2030 liels uzsvars tiek likts tieši uz mazo ciemu mobilitātes paaugstināšanu, cita starpā paredzot, ka tieši mobilitātes pilnveidošana veicinās cilvēku vēlmi apdzīvot kādreizējos dārzkopības ciematus Pierīgā, t.sk. Krustkalnu ciemu.

Rīgas plānošanas reģiona teritorijas plānojums 2005. - 2025.gadam (RPR TP)

RPR TP izstrādes mērķis ir telpiskā redzējuma izveide reģiona attīstības stratēģijā nosprausto ekonomisko un sociālo mērķu īstenošanai, kas tiek skatīti teritoriālā (telpiskā) griezumā. RPR TP ietver esošās situācijas raksturojumu, attīstības telpisko perspektīvu, teritorijas plānošanas vadlīnijas un pārskatu par teritorijas plānojuma izstrādi. Reģiona teritorija (telpa) tiek skatīta, atsevišķi akcentējot apdzīvojumu, infrastruktūru, lauku vidi - šīs ir galvenās komponentes, kas veido un ietekmē teritorijas attīstību.

Ir izvēlēti trīs prioritāri telpiskās struktūras pilnveidošanas virzieni:

- saliedēts un policentrisks apdzīvojums;
- augstas kvalitātes infrastruktūra un satiksme;
- dinamiski lauku areāli un kvalitatīva vide.

RPR TP ieviešana norisinās, balstoties uz rīcībām un vadlīnijām atsevišķu telpu plānošanā, kas jāņem vērā RPR valsts institūcijām un pašvaldībām.

Vietējā līmeņa (pašvaldības) plānošanas dokumenti:

Ķekavas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2030 (Stratēģija):

Lai veiksmīgāk definētu attīstības virzienus, Stratēģija piedāvā no telpiskās struktūras viedokļa ļoti atšķirīgo Ķekavas novada teritoriju iedalīt četrās plānošanas telpās, nosakot katrai savu attīstības plānošanas pieeju, pamatojot, ka šāda plānošanas pieeja palīdzētu saglabāt arī individuālās iezīmes un vērtības, kas piemīt katrai no Ķekavas novada teritorijas daļām. Stratēģija paredz Krustkalnu ciemā attīstīt plašu pakalpojumu klāstu, atbilstoši “funkcionālā pakalpojumu pirmā līmeņa centra”, t.i., ciema ar >2000 iedzīvotājiem, vajadzībām, paredzot papildus dzīvošanas funkcijai nodrošināt arī administratīvo un pārvaldes pakalpojumu pieejamību, nodrošināt darba iespējas, veidojot jaunas darba vietas apdzīvotās vietās teritorijā, nodrošināt kultūras un izglītības iestāžu pieejamību (kultūras nami, pirmsskolas, skolas, karjeras

(profesionālās) un interešu izglītības iestādes, bibliotēkas), veidot un labiekārtot publisko ārtelpu un atpūtas iespējas apdzīvotajā vietā, nodrošināt veselības un sociālās aprūpes iestāžu pieejamību, attīstīt tirdzniecības un finanšu (bankomāti) centrus, nodrošināt plaša sadzīves pakalpojumu klāsta pieejamību dzīvesvietas tuvumā, attīstīt vienotu komunālo saimniecību, izvietot ciemā drošības iestādi-dežūrpunktu, kā arī nodrošināt publiskā transporta pakalpojumu (t. sk. Rīgas pilsētas maršrutu) pieejamību ar pieturvietu 5-15 minūšu attālumā no dzīvesvietas.

Secinājumi:

Pēc Stratēģijā definētās četru plānošanas telpu pieejas Krustkalni iekļauti “urbānajā telpā”, kas ir pretrunā ar Krustkalnu iedzīvotāju redzējumu par savas dzīvesvietas vēlamu attīstību. Cita starpā Stratēģija paredz, ka urbānā telpa ir attīstāma kā teritorija ar vienmērīgi nodrošinātu, savstarpēji papildinošu pilnu funkcionālo pakalpojumu klāstu, integrētu ar kājāmgājēju un velobraucēju infrastruktūru.

Ķekavas novada attīstības programma 2014.-2020.gadam (Attīstības programma):

- Attīstības programmā paredzēta pašvaldības ceļa rekonstrukcija Krustkalnos “A7 - Zālītes” ~1.5 km garumā
- Attīstības programmā paredzēta pakāpeniska Krustkalnu ciema ēku un zemes īpašumu pieslēgšana kopējam ūdensvadam un kanalizācijas sistēmai

Secinājumi:

Bez augstāk minētās infrastruktūras izbūves atsevišķos Krustkalnu ciema ielu posmos, Attīstības programmā nav paredzētas citas konkrētas rīcības, lai Stratēģijā definēto redzējumu par Krustkalnu ciema teritorijas mērķtiecīgu attīstīšanu kā novada “urbānās telpas” sastāvdaļu - teritoriju ar vienmērīgi nodrošinātu, savstarpēji papildinošu funkcionālo pakalpojumu klāstu, īstenotu dzīvē.

Līdz ar to Attīstības programma arī neparedz pašvaldības finansējumu šādu rīcību īstenošanai esošajā plānošanas ciklā, 2014.-2020. gadā.

Ķekavas pagasta teritorijas plānojums 2009.-2021.gadam (Teritorijas plānojums):

- Teritorijas plānojums paredz izveidot vismaz vienu tiešu Krustkalnu savienojumu ar Rīgu (divvirzienu ielu ar divām braukšanas joslām katrā virzienā). Rīgas teritorijas plānojums ilgtermiņā (t.i., 15-20 gadu) perspektīvā pieļauj tikai viena savienojuma izveidi - divvirzienu ielu ar vienu braukšanas joslu katrā virzienā. Šādam risinājumam ir salīdzinoši zema satiksmes plūsmu caurlaidība, kas perspektīvā varētu arī nebūt pietiekami efektīvs risinājums transporta plūsmu un sasniedzamības pilnveidošanā;
- Teritorijas plānojuma paskaidrojuma rakstā aprakstīta Baložu pilsētas sasaiste ar Rīgu, nepieminot Krustkalnu ciemu;
- Teritorijas plānojums – Krustkalnu ciema attīstību veicinošs vai bremzējošs?

Secinājumi un ieteikumi:

Pēc visu ar darba izstrādi saistīto attīstības plānošanas dokumentu analīzes secināms, ka spēkā esošie attīstības plānošanas dokumenti Krustkalnus kā atsevišķu apdzīvotu vietu gandrīz pilnībā ignorē. Ir pretrunas starp plānoto teritorijas attīstību Rīgā, apkaimēs kas robežojas ar Krustkalnu ciemu, un Krustkalnu ciema teritorijā, kā arī ir pretrunas starp pašvaldības plānoto ciema attīstību un iedzīvotāju vēlmēm, redzējumu par ciema attīstību. Bez tam, Krustkalnu ciema teritorijai nav potenciāla, lai tajā īstenotu pašvaldības plānoto attīstību.

Ķekavas novadam nav izstrādāts kopējs novada teritorijas plānojums, pašlaik tas sastāv no trīs atsevišķiem teritorijas plānojumiem – Ķekavas pagasta teritorijas plānojuma, Daugmales pagasta teritorijas plānojuma un Baložu pilsētas teritorijas plānojuma. Līdz ar to teritorijas plānojumu grafiskās daļas ir savstarpēji grūtāk salīdzināmas, un nesaprotamas iedzīvotājiem. Tāpat lietoti dažādi funkcionālo zonu apzīmējumi, lai gan teritorijas atļauto izmantošanu veidi ir vienādi. Tāpēc, izstrādājot teritorijas plānojumu pēc jaunajiem 2013.gada 30.aprīļa Ministru kabineta noteikumiem Nr.240 “Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi”, jāapsver iespēja veidot vienotu Ķekavas novada teritorijas plānojumu.

2.2. Krustkalnu ciema attīstības scenāriju izvirzīšanas principi

Lai izvirzītu potenciālos Krustkalnu ciema attīstības scenārijus, sākotnēji tika noskaidrotas un vērtētas dažādu iesaistīto pušu intereses attiecībā uz Krustkalnu ciema potenciālo attīstību. Ņemot vērā to ka augstāka līmeņa (reģionālajos un valsts) plānošanas dokumentos intereses attiecībā uz Krustkalnu ciema attīstību ir ļoti vispārīgas un visaptverošas, detalizētāk tika analizētas Krustkalnu ciema iedzīvotāju intereses (veicot lauka pētījumu, intervējot iedzīvotājus), Ķekavas novada pašvaldības intereses (analizējot pašvaldības plānošanas dokumentus un intervējot pašvaldības darbiniekus) un Rīgas pilsētas pašvaldības intereses (analizējot pašvaldības plānošanas dokumentus un intervējot pašvaldības darbiniekus).

2.1. tabula

Iesaistīto pušu intereses attiecībā uz Krustkalnu ciema potenciālo attīstību

Krustkalnu ciema iedzīvotāju intereses	Ķekavas novada pašvaldības intereses	Rīgas pilsētas pašvaldības intereses
Krustkalnu ciema iedzīvotāji vēlas dzīvot mierīgā un klusā piepilsētas ciemā. Iedzīvotāji vēlas dzīvot zaļā, mierīgā, laukiem līdzīgā vidē lielpilsētas tuvumā. Vienlaikus iedzīvotāji vēlas	Ķekavas novada stratēģijā ciema teritorija iekļauta „urbānajā telpā”. Ķekavas novada pašvaldība ir ieinteresēta izveidot pievilcīgu ciematu ar pilnu funkcionālo pakalpojumu	Krustkalnu ciemam ir kopīga robeža ar Rīgas pilsētu. Lielai daļai ciema iedzīvotāju ikdienas gaitas saistās ar došanos uz darbu Rīgā un ikdienas pakalpojumu saņemšanu Rīgas pierobežas apkaimēs

<p>mūsdienu prasībām atbilstošu komunikāciju nodrošinājumu</p> <p><u>Transporta infrastruktūras attīstība:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • savienojumi – piekļuve Krustkalniem, ērta nokļūšana uz Rīgu • gājēju pārejas vai luksofori uz A7 autoceļa šķērsošanai • ielu tīkla kvalitātes (<u>nevis caurlaidības!</u>) pilnveidošana • ielu apgaismojums • veloceļu ierīkošana • publiskā transporta kustības grafika optimizēšana • skolas autobusa iegriešanās Krustkalnu ciemā <p><u>Inženierinfrastruktūras attīstība:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • centralizēta ūdensvada un kanalizācijas pievade pa galvenajām ciema ielām • ciema gazifikācijas projekts <p><u>Publiskās ārtelpas un rekreācijas telpu labiekārtošana:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • vides labiekārtošana • bērnu laukuma un sporta laukuma ierīkošana 	<p>klāstu, kur arvien vairāk iedzīvotāju vēlētos apmesties uz dzīvi</p> <p><u>Transporta infrastruktūras attīstība:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • būtiski izvērtēt visus iespējamus autoceļu pieslēgumus Rīgai • satiksmes infrastruktūra integrēta auto ceļu, kājāmgājēju ietvēm un veloceļiem <p><u>Publiskais transports:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • publiskā transporta pieejamība ar pieturvietu 5-15 min attālumā no dzīvesvietas • iespējamie Rīgai un Ķekavas novadam kopējie publiskā transporta maršruti, kas pietāj Krustkalnos • stāvparks Rīgas pilsētas pašvaldības teritorijā, tiešā Krustkalnu tuvumā (Ķekavas novada pusē dominējošās ir privātās zemes, kas ir pārāk dārgas stāvparka izveidei) • publiskā transporta savienojumi ar Rīgu, Iecavu, Bausku <p><u>Inženierinfrastruktūras attīstība:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Krustkalnu ciema ēku un zemes īpašumu pakāpeniska pieslēgšana ūdensvadam un kanalizācijai • ar Rīgu kopīgu inženiertīklu izbūve <p><u>Publiskās ārtelpas un rekreācijas telpu labiekārtošana:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • labiekārtotu publisko ārtelpu un atpūtas iespējas Krustkalnu ciemā 	<p>(Ziepniekkalnā, Bišumuižā, Katlakalnā) vai tuvākajos Ķekavas pagasta ciemos - Rāmavā, Valdlaučos</p> <p><u>Transporta infrastruktūras attīstība:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • ne vairāk kā viena Rīgas un Krustkalnu ciema savienojuma izveide - kā divvirzienu iela ar vienu braukšanas joslu katrā virzienā • Rīgas pilsētas administratīvās teritorijas un Ķekavas novada veloceļu savienojamības nodrošināšana <p><u>Publiskais transports:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • balstoties uz pasažieru pieprasījumu pēc pakalpojuma, nodrošināt publiskā transporta reisu, kas Ķekavas novada lielākos apdzīvotumu centrus savienotu ar Rīgas pilsētas centru u.c Rīgas mikrorajoniem • nav plānots veidot stāvparkus Krustkalnos vai to tuvumā <p><u>Inženierinfrastruktūras attīstība:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Rīgas inženiertīklu pagarinājumu izbūve Ķekavas novadā, jaunu klientu piesaiste Rīgas pakalpojumu sniedzējiem Rīgai pieguļošajās pašvaldībās <p><u>Publiskās ārtelpas un rekreācijas telpu labiekārtošana:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • saimnieciskās darbības un transporta plūsmu ierobežojumi Rīgas pilsētai piederošajos mežos, dabas teritoriju un parku veidošana
--	---	--

No 2.1. tabulas secināms, ka iesaistīto pušu intereses ir atšķirīgas, vairākās jomās tās ir savstarpēji pretrunīgas. Savstarpēji konfliktē ne tikai Krustkalnu ciema iedzīvotāju un Ķekavas novada pašvaldības intereses, bet arī Ķekavas novada pašvaldības un Rīgas pilsētas pašvaldības intereses un redzējums par iespējamiem attīstības plānošanas risinājumiem abu pašvaldību teritorijās, jo īpaši uz abu pašvaldību robežas, kur, savukārt, interešu konflikti tieši skar Krustkalnu iedzīvotāju intereses.

Iesaistīto pušu savstarpēji konfliktējošo interešu cēloņi ir divējādi:

1) Līdzīgs redzējums par nākotnes attīstību, taču nav atrisināti savstarpējās komunikācijas un sadarbības jautājumi, nav iniciēti kopīgi projekti situācijas risināšanai;

2) Atšķirīgs redzējums par nākotnes attīstību neatkarīgi no savstarpējās komunikācijas un sadarbības esamības.

Tādējādi galvenie iespējamie attīstības virzieni, vadoties no iesaistīto pušu interesēm, ir sekojoši:

- attīstība, kādu to vēlas Krustkalnu ciema iedzīvotāji (1.scenārijs)
- attīstība, kādu paredz “Ķekavas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija-2030” (2.scenārijs)
- rīcību neesamība, stagnācija, nekoordinēta un patvaļīga attīstība (0.scenārijs)

Turpmākās analīzes gaitā tika izvirzīti pamatprincipi, pēc kādiem potenciāli varētu tikt plānota Krustkalnu ciema nākotnes attīstība, lai tā veicinātu esošo iedzīvotāju un jaunpienācēju interesi par dzīves iespējām Krustkalnu ciema teritorijā, proti:

- Krustkalnu ciema nākotnes attīstība tiek plānota, pamatojoties uz ciema **esošajām kvalitātēm** jeb attīstības potenciālu un tā virzītājspēkiem (daba, pilsoniska sabiedrība, vides kvalitāte, u.c.);
- Krustkalnu ciema nākotnes attīstība tiek plānota, balstoties uz ciema **nākotnes kvalitātēm** jeb attīstības potenciālu un tā virzītājspēkiem (izbūvēta infrastruktūra, pakalpojumu pieejamība, u.c.).

2.3. Alternatīvo attīstības scenāriju izvirzīšana

0.scenārijs: Bāzes scenārijs

Ja Krustkalnu ciemā neveidojas aktīva iedzīvotāju kopiena un ciema iedzīvotāji neizrāda interesi par sava ciema teritorijas attīstību tā iedzīvotājiem pieņemamā virzienā, savukārt, Ķekavas novada pašvaldība nav ieinteresēta Krustkalnu ciema teritorijā investēt līdzekļus salīdzinoši nelielā ciema iedzīvotāju un, tā rezultātā, salīdzinoši nelielās investīciju atdeves dēļ, turpināsies līdzšinējā stihiskā Krustkalnu ciema attīstība.

Bāzes scenārija īstenošanās gadījumā saglabājas esošā situācija, netiek plānota Krustkalnu ciema attīstība, un netiek izstrādāti Ķekavas novada teritorijas plānojuma grozījumi. Šāda situācija ir pretrunā gan ar Rīgas rajona un Rīgas plānošanas reģiona attīstības mērķiem, gan ar vides aizsardzības interesēm - ņemot vērā to apstākli, ka Krustkalnu ciems atrodas Pierīgas reģionā, kam raksturīga strauja attīstība rūpniecības, darījumu un mājokļu nozarēs.

Ja netiks veikta mērķtiecīga un koordinēta Krustkalnu ciema attīstības plānošana, nākotnē tas varētu novest pie tā, ka Krustkalnu ciema teritorija pakāpeniski norobežojas no apkārtējiem ciemiem un sabiedrības kopumā. Krustkalnu ciema teritorijai, pieaugošā apdzīvotuma un līdz ar to pieaugošās noslodzes uz ekosistēmu dēļ, kopumā draud pārvēršanās par degradētu, aizvien vairāk piesārņotu teritoriju. Neizbūvētas kanalizācijas infrastruktūras dēļ pieaugs pazemes ūdeņu piesārņojums. Noslodze uz esošajām ielām un ceļiem tikai palielināsies un to stāvoklis aizvien pasliktināsies.

Šādos apstākļos ciema teritorija būs pievilcīga tikai tādiem potenciālajiem iedzīvotājiem, kuri nevar atļauties dzīvot citur. Sagaidāmās iedzīvotāju investīcijas sava mājokļa, zemesgabala un apkārtnes labiekārtošanā būs minimālas.

0.scenārija jeb „Bāzes scenārija” SVID analīzi skatīt 2.pielikumā.

1.scenārijs: Uz iekšējiem resursiem balstīta Krustkalnu ciema (autonoma) attīstība atbilstoši iedzīvotāju vēlmēm

Attīstība balstīta uz principiem, kuri veicinātu cilvēku interesi par dzīves iespējām Krustkalnu ciema teritorijā pamatojoties uz ciema **esošajām kvalitātēm** jeb attīstības virzītājspēkiem (daba, pilsoniska sabiedrība, vides kvalitāte, u.c.), kas, savukārt, caur iedzīvotāju investīcijām veicinātu ciema turpmāku attīstību. Paredzamā attīstība - kompakta apbūve, dominē viensētas.

Būtiskākie plānošanas mērķi 1.scenārijam ir sekojoši:

Sasniedzamības paaugstināšana un tās ilgtspēja

Teritorijas sniedzamībai ir būtiska loma vietas attīstībā - un Krustkalnu ciema gadījumā teritorijas sasaistei ar tuvākajiem pakalpojumu centriem ir īpaši nozīmīga loma, jo Krustkalnu ciemā uz vietas plašu pakalpojumu klāstu nodrošināt, visdrīzāk, nebūs iespējams. Plānojot Krustkalnu ciema teritorijas attīstību, scenārijs paredz pievērst īpašu uzmanību iekšējai sniedzamībai un lokālajiem transporta risinājumiem – ciema sasaistei ar apkārtējām teritorijām, savienojuma ar A7 autoceļu pilnveidošanai, publiskā transporta pieturvietas pieejamības uzlabošanai, gājēju pāreju risinājumiem. Jāņem vērā, ka Krustkalnu ciema iedzīvotāji neatbalsta maģistrālo ielu izbūvi, kas savieno Krustkalnu ciemu ar pieguļošajām teritorijām.

Vides kvalitātes pilnveidošana

Vides kvalitāte ir būtisks aspekts teritorijas attīstībā, jo šis rādītājs būtībā liecina arī par to, kāda būs dzīves kvalitāte šajā teritorijā. Scenārijs paredz identificēt tās lietas, kas dzīves

kvalitāti uzlabotu, izcelt tās un pēc nepieciešamības arī tās aizsargāt. Savukārt, vides kvalitāti degradējošo vietu, lietu ietekmi mazināt, veicot atbilstošus pasākumus. Veidot harmonisku, cilvēkiem un videi draudzīgu dzīves telpu.

Attīstības virzītājspēku apzināšana, mērķtiecīga veicināšana

Attīstības virzītājspēki Krustkalnu ciema teritorijā – ciema iedzīvotāji, daba, vides kvalitāte, Rīgas pilsētas tuvums – viss, kas šo teritoriju padara redzamu un interesantu citiem, radot vēlmi šeit dzīvot, atpūsties un ieguldīt papildus līdzekļus ciema turpmākā attīstībā.

Ilgspējīga pārvaldība vienas kopienas ietvaros

Lai nodrošinātu koordinētu Krustkalnu ciema attīstības plānošanu atbilstoši ciema iedzīvotāju vajadzībām un interesēm, scenārijs paredz veidot ciema iedzīvotāju kopienu un apzināt tās līderus - kompetentu, rīcībspējīgu un proaktīvu komandu, kas gan būtu gatava īstenot ciema pašpārvaldi, gan arī pārstāvētu ciema iedzīvotāju intereses – primāri Ķekavas novada pašvaldībā, taču arī piegulošajā Rīgas pilsētas pašvaldībā, reģiona un valsts līmenī. Mērķis: Optimāla un efektīva, uz sabiedrības līdzdalību vērsta ciema pārvalde. Efektīva un caurspīdīga komunikācija. Viedokļu saskaņošana. Vienošanās par kopīgiem mērķiem.

1.scenārijs paredz:

Integrētu **satiksmes infrastruktūras attīstību**, kas ietver vismaz sekojošus uzdevumus:

- Izveidot ieskriešanās/bremzēšanas joslu uz A7 autoceļa vienā virzienā (Rīga-Bauska) pirms pagrieziņa uz Krustkalniem
- Izveidot gājēju pāreju ar luksoforu A7 autoceļa šķērsošanai pretī iepirkšanās centram Rimi
- Pilnveidot ielu tīkla kvalitāti Krustkalnu ciemā, paplašināt tikai galvenās ielas
- Pārskatīt satiksmes organizāciju Krustkalnu ciemā, izvietojot ceļa zīmes
- Ieviest risinājumus, kas samazina satiksmes plūsmas ātrumu Krustkalnu ciemā
- Ierīkot ielu apgaismojumu uz galvenajām ielām
- Ierīkot velociņu, kas šķērso Krustkalnu ciemu, savienojot A7 autoceļu un Baložu ciemu
- Izveidot pieturvietu skolas autobusam Krustkalnu ciemā

Pakāpenisku **inženierinfrastruktūras attīstību**, kas ietver vismaz sekojošus uzdevumus:

- Centralizētu ūdensvada un kanalizācijas spiedvada izbūvi pa Krustkalnu ciema galvenajām ielām pievadot pakalpojumus iedzīvotājiem sarkano līniju robežās,

tādējādi nodrošinot iedzīvotājus ar iespēju pieslēgties centralizētiem pakalpojumiem, veidojot jaunus pieslēgumus

- Sadarbībā ar AS “Latvijas Gāze” uzsākt Krustkalnu ciema gazifikācijas projekta īstenošanu

Publiskās ārtelpas izveidi un labiekārtošanu, tai skaitā:

- Vides labiekārtošanu un sakopšanu, vismaz viena skvēra izveidi uz pašvaldības zemes
- Soliņu izvietojumu pie daudzdzīvokļu namiem
- Bērnu laukuma un sporta laukuma ierīkošanu

1.scenārija jeb „Krustkalnu ciema attīstība atbilstoši iedzīvotāju redzējumam” SVID analīzi skat. 3.pielikumā.

2.scenārijs: Krustkalnu ciema kā Kekavas novada “urbānās telpas” attīstība

Attīstība norisinās pēc “Ķekavas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijā-2030” izvirzītajiem mērķiem - Krustkalnu ciems kā novada “urbānā telpa”, kas attīstāma kā teritorija ar vienmērīgi nodrošinātu, savstarpēji papildinošu pilnu funkcionālo pakalpojumu klāstu, integrētu ar kājāmgājēju un velobraucēju infrastruktūru.

Attīstība balstāma uz principiem, kuri veicinātu cilvēku interesi par dzīves iespējām Krustkalnu ciema teritorijā pamatojoties uz ciema **nākotnes kvalitātēm** jeb attīstības virzītājspēkiem (izbūvēta infrastruktūra, pakalpojumu pieejamība), kas, savukārt, caur nekustamo īpašumu attīstītāju investīcijām veicinātu tādu ciema turpmāku attīstību kurā dominē rindu mājas un mazstāvu (2-3 stāvu) jaunie projekti.

Būtiskākie plānošanas mērķi 2.scenārijam ir sekojoši:

Sasniedzamības pilnveidošana

Arī šajā scenārijā teritorijas sniedzamībai ir būtiska loma vietas attīstībā. Plānojot Krustkalnu ciema teritorijas attīstību, scenārijs paredz pievērst īpašu uzmanību lokāla un reģionāla mēroga transporta risinājumiem – ciema sasaistei ar apkārtējām teritorijām, pilnveidotam savienojums ar A7 autoceļu, tieša savienojuma ar Rīgas pilsētu un Rīgas starptautisko lidostu izveidei.

Infrastruktūras izbūve

Veidot apdzīvojuma struktūru ar attīstītu infrastruktūru. Izveidot kvalitatīvu ielu un ceļu, ietvju, veloceļu, ūdensapgādes un kanalizācijas, energoapgādes un vides infrastruktūru.

Plaša un ērti pieejama pakalpojumu groza nodrošināšana

Gan Krustkalnu ciemā, gan pieguļošo ciemu teritorijās, kuras ir ērti un ātri sasniedzamas, pateicoties uzlabotai sniedzamībai.

2. scenārijs paredz:

Attīstīt **plašu un pieejamu pakalpojumu klāstu** Krustkalnu ciemā, atbilstoši “funkcionālā pakalpojumu pirmā līmeņa centra”, t.i., ciema ar >2000 iedzīvotājiem, vajadzībām:

- Papildus dzīvošanas funkcijai nodrošināt arī administratīvo un pārvaldes pakalpojumu pieejamību
- Nodrošināt jaunas darba vietas apdzīvotās vietas teritorijā, uzbūvējot biroju centru un jaunus pakalpojumu sniegšanas uzņēmumus
- Nodrošināt kultūras un izglītības iestāžu pieejamību Krustkalnu ciemā, izvietojot ciema teritorijā kultūras namu, pirmsskolas, pamatskolas un jauniešu interešu izglītības iestādi un bibliotēku
- Atvērt veselības aprūpes un sociālās aprūpes iestādi
- Paplašināt esošo tirdzniecības centru, atverot tajā bankas filiāli un izvietojot bankomātus
- Veidot labiekārtotu publisko ārtelpu un atpūtas iespējas Krustkalnu ciemā
- Nodrošināt sadzīves pakalpojumu pamatklāsta pieejamību - veļas mazgātavu, ķīmisko tīrītavu, apavu remonta darbnīcu, u.c.
- Atvērt pašvaldības policijas dežūriecirkni Krustkalnu ciemā

Attīstīt **satiksmes infrastruktūru** Krustkalnu ciemā, nodrošinot iedzīvotājiem vismaz sekojošus pakalpojumus:

- Veidot publiskā transporta pakalpojumu, t.sk. Rīgas pilsētas maršrutu, pieejamību ar pieturvietu 5-15 minūšu attālumā no dzīvesvietas
- Izveidot ieskriešanās/bremzēšanas joslas uz A7 autoceļa abos virzienos (Rīga-Bauska un Bauska-Rīga) pirms pagrieziņa uz Krustkalniem
- Izveidot 2 gājēju pārejas ar luksoforiem A7 autoceļa šķērsošanai pretī iepirkšanās centram Rimi un pie autobusa pieturas
- Pilnveidot ielu tīkla kvalitāti Krustkalnu ciemā, paplašinot visu ielu tīklu
- Pārskatīt satiksmes organizāciju Krustkalnu ciemā, izvietojot ceļa zīmes, gājēju pārejas ielu krustojumos
- Ieviest risinājumus, kas samazina satiksmes plūsmas ātrumu Krustkalnu ciemā - guļošos policistus pie daudzdzīvokļu namiem, kultūras un izglītības iestādēm un pakalpojumu sniegšanas vietām
- Meklēt risinājumus, lai samazinātu satiksmes plūsmas ātrumu uz A7 autoceļa
- Ierīkot ielu apgaismojumu uz visām Krustkalnu ciema ielām

- Ierīkot veloceļņus uz galvenajām Krustkalnu ciema ielām
- Izveidot 2 pieturvietas skolas autobusam Krustkalnu ciemā

Nodrošināt **pakāpenisku inženierinfrastruktūras attīstību**, kas ietver vismaz sekojošus uzdevumus:

- Attīstīt vienotu komunālo saimniecību
- Izbūvēt Krustkalnu ciema ielu tīklā centralizētu ūdensvadu un kanalizācijas spiedvadu, nodrošinot vismaz 80% ciema iedzīvotāju iespēju pieslēgties centralizētiem pakalpojumiem
- Lokālpilnājumā paredzēt meliorācijas sistēmas atjaunošanas risinājumus
- Sadarbībā ar AS „Latvijas Gāze” īstenot ciema gazifikācijas projektu, nodrošinot vismaz 80% Krustkalnu ciema iedzīvotājiem iespēju pieslēgties gāzes vadam, kas izbūvēts pa īpašumam pieguļošo ielu

Veikt **publiskās ārtelpas izveidi un labiekārtošanu**, tai skaitā:

- Vides labiekārtošanu un sakopšanu, vismaz viena skvēra izveidi uz pašvaldības zemes
- Soliņu izvietojumu pie daudzdzīvokļu namiem, rindu mājām un mazstāvu jaunajiem projektiem
- Bērnu laukuma un sporta laukuma ierīkošanu

2.scenārija jeb „Krustkalnu ciema kā Ķekavas novada “urbānās telpas” attīstība” SVID analīzi skatīt 3.pielikumā.

2.4. Scenāriju salīdzinājums un to īstenošanas ietekmes kvalitatīvā vērtēšana

Krustkalnu ciema attīstības scenāriji tika izvirzīti, balstoties uz iesaistīto pušu dažādajām interesēm. 1.scenārijs balstīts uz ciema vietējo iedzīvotāju vēlmēm un tā prioritātes ir dzīves vides kvalitātes uzlabošana, nezaudējot esošās teritorijas vērtības. 2.scenārijs atspoguļo pašvaldības nākotnes redzējumu par ciema attīstību, atbilstoši “Ķekavas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas-2030” nostādnēm. Savukārt, bāzes scenārijs atspoguļo iespējamo nākotnes situāciju, turpinoties līdzšinējai attīstības gaitai. Krustkalnu ciema nākotnes attīstības iespējamie scenāriji salīdzināti pēc dažādiem telpisko, vides un sociāli-ekonomisko attīstību raksturojošiem kritērijiem un salīdzinājuma kopsavilkums sniegts 2.2. tabulā:

Krustkalnu ciema potenciālo attīstības scenāriju salīdzinājums

Kritēriji	0.scenārijs Bāzes scenārijs	1.scenārijs Krustkalnu ciema attīstība atbilstoši iedzīvotāju redzējumam	2.scenārijs Krustkalnu ciema kā Ķekavas novada “urbānās telpas” attīstība
Identitāte	“... lauki pie pilsētas robežas”	dabas un vides kvalitāte	infrastruktūras un pakalpojumu nodrošinājums
Dominējošā apbūve	dārza mājiņas, savrupmājas (DzS)	savrupmājas, dvīņu mājas (DzS)	rindu mājas un mazstāvu jaunie projekti (DzM1)
Apbūves struktūra	jaukta	kompakta	blīva
Ciema centrs, galvenā pulcēšanās vieta	nav / Rimi iepirkšanās centrs	nav	ir, jauns daudzdzīvokļu ēku un biroju komplekss ar pakalpojumu centru
Prognozētais iedzīvotāju skaits 2020.gadā	~ 800	līdz 2000	līdz 5000
Iedzīvotāju kopienas	nav	ir, aktīvas kopienas	ir, bet pasīvas kopienas (jauno projektu namīpašnieku biedrības)
Iekšējā sasniedzamība	vāja	vidēja	labi attīstīta
Ārējā sasniedzamība	vāja	vidēja	labi attīstīta
Ielu, ceļu un ietvju infrastruktūra	neattīstīta, degradēta, nav satiksmes organizācijas	daļēji rekonstruētas galvenās ielas, ir nodrošināta satiksmes organizācija	pilnībā rekonstruētas ielas līdz jauno attīstības projektu robežām
Publiskais transports	Liela nozīme, daļēji pieejams	Liela nozīme, pilnībā pieejams 750 m rādiusā	Vidēja nozīme, pilnībā pieejams 500 m rādiusā
Veloceliņi	nav	ir	ir

Inženierinfrastruktūras nodrošinājums (ūdensvads un kanalizācijas spiedvads)	vājš	tiek pilnveidots iedzīvotāju-pašvaldības kopīgi iniciētu ES projektu ietvaros	tiek pilnveidots pēc pašvaldības vai privāto investoru iniciatīvas ar privāto finansējumu
Energoinfrastruktūras nodrošinājums (elektroapgāde, gazifikācija)	elektroapgāde - ir, zemā kvalitātē gazifikācijas projekts nav īstenots	elektroapgāde - ir, apmierinošā kvalitātē gazifikācijas projekts daļēji īstenots, 20% iedzīvotāju iespējams pieslēgties gāzes vadam	elektroapgāde - ir, mūsdienu standartam atbilstošā kvalitātē gazifikācijas projekts īstenots, 80% iedzīvotāju iespējams pieslēgties gāzes vadam
Vides infrastruktūras nodrošinājums (meliorācija)	esošā sistēma nav funkcionēt spējīga, jauns meliorācijas projekts netiek īstenots	tiek atjaunota kritiskajos mezglu punktos, pašvaldības un iedzīvotāju spēkiem	īstenots meliorācijas projekts ar pašvaldības un ES Kohēzijas fonda finansējumu un/vai privātā sektora investīcijām

Secinājumi:

Līdzšinējās attīstības gaitas turpinājums (Bāzes scenārijs) Krustkalnu ciemam nav labvēlīgs, jo netiek izmantots vietas potenciāls, kā arī pastāv reāli teritorijas piesārņošanas un degradācijas draudi. Kopumā paredzams, ka šādas attīstības rezultātā radusies dzīves vide nākotnē neapmierinās iedzīvotāju vajadzības un iespējama cilvēku aizplūšana uz piemērotākām dzīves vietām.

Scenārijs, kas balstīts uz Krustkalnu ciema iedzīvotāju redzējumu (1.scenārijs) ir pretrunīgs, jo nav iespējams nodrošināt racionālu infrastruktūras attīstību, nerisīnot sarkano līniju problēmas, līdz ar to šāda attīstība praktiski nav īstenojama.

Savukārt, scenārijs, kas balstīts uz Ķekavas novada pašvaldības nākotnes redzējumu par ciema attīstību (2.scenārijs) rada pamatotu apdraudējumu Krustkalnu ciema esošajām kvalitātēm, dabas un vides vērtībām, kas tiks noplicinātas, pieaugot apdzīvojumam. Bez tam, ir paredzams, ka šādas pārlieku intensīvas attīstības rezultātā ievērojami pieaugs sociālā spriedze, jo strauji pieaugot dzīves dārdzībai un nekustamo īpašumu nodokļiem, cietīs vietējie ciema iedzīvotāji, kas Krustkalnu ciemu ir izvēlējušies par dzīvesvietu ekonomisku apsvērumu dēļ.

Krustkalnu ciema potenciālo attīstības scenāriju īstenošanas ietekmes novērtējums

Teritorijas plānojuma vai lokālplānojuma īstenošanas ietekmes novērtēšana ir veids, kā saprast un ilustrēt lokālplānojuma ieviešanas ietekmi ekonomikas, sociālajā un vides jomā. Vispārīgs ietekmes novērtēšanas mērķis ir pamatot plānojuma telpiski funkcionālos risinājumus, izvēlēties risinājumus, kas vislabāk izpilda vairākus, dažkārt savstarpēji konfliktējošus, attīstības

mērķus. Kopumā attīstības plānojumu (t.i., teritorijas plānojumu, lokālpilnojamu u.c.) ietekmes novērtēšanas metodes nosacīti dalās divās grupās:

- kvalitatīvās analīzes metodes;
- kvantitatīvās analīzes metodes.

Attīstības plānojumu analīzes kontekstā kvalitatīvās metodes tiek plaši izmantotas attīstības alternatīvu analīzē, gadījumos, kad ir nepieciešams novērtēt, kura no alternatīvām ir piemērotāka attīstības plānojuma mērķu sasniegšanā, taču pietrūkst precīzu izejas datu, lai veiktu kvantitatīvo analīzi. Šādās situācijās kvalitatīvā analīze sniedz iespēju izvērtēt attīstības plānojuma īstenošanas alternatīvas no dažādiem, bieži vien savstarpēji nesaistītiem vai pat pretrunīgiem aspektiem.

Tādējādi Krustkalnu ciema potenciālo attīstības scenāriju kvalitatīvā analīze sniedz atbildes vai attīstības scenārijos iekļautie risinājumi uzlabo vai pasliktina situāciju attiecīgajā - ekonomikas, fiskālajā, sociālajā vai vides jomā. Attīstības scenāriju kvalitatīvās vērtēšanas procesā izvēlētajiem ietekmes vērtēšanas kritērijiem novērtējums veikts skalā no -2 līdz +2 (skatīt 2.3.tabulu un 2.4. tabulu).

2.3.tabula

Ietekmes vērtēšanas novērtējums

Novērtējums	Paskaidrojums
- 2	Būtiska negatīva ietekme
-1	Negatīva ietekme
0	Neitrāla ietekme
+1	Pozitīva ietekme
+2	Būtiska pozitīva ietekme

2.4.tabula

Ietekmes vērtēšanas kritēriji

<p>Krustkalnu ciema teritorijas piemērotība attīstības scenārijā paredzētajai attīstībai:</p> <p>A. fiziskā</p> <p>B. funkcionālā</p>
<p>Scenārija īstenošanas ekonomiskās ietekmes novērtējums:</p> <p>A. Radītas jaunas darba vietas</p> <p>B. Ietekme uz iedzīvotāju ienākumiem</p> <p>C. Ietekme uz uzņēmējdarbības ienākumiem</p> <p>D. Nekustamā īpašuma vērtības pieaugums</p>
<p>Scenārija īstenošanas sociālās ietekmes izvērtējums:</p>

- A. Ietekme uz iedzīvotāju dzīves kvalitāti (veselība, darba spējas, drošība, atpūtas iespējas, u.c.)
- B. Sociālā atdeve no izglītības, kultūras u.c. objektu izveides
- C. Iedzīvotāju skaita pieaugums lokālplānojuma teritorijā, pateicoties uzlabotai dzīves kvalitātei (A + B faktori)

Scenārija īstenošanas fiskālās ietekmes uz pašvaldības ieņēmumiem/izdevumiem vērtējums:

- A. Pašvaldības spēja īstenot attīstības scenārijā paredzētās investīcijas
- B. Pašvaldības plānoto investīciju atdeves vērtējums (investīciju atmaksas periods/efektivitāte)
- C. Pašvaldības potenciālo ieņēmumu no iedzīvotāju samaksājamiem ienākuma nodokļiem pieaugums

Scenārija īstenošanas vērtība no sabiedrības viedokļa:

- A. Krustkalnu ciema iedzīvotāji
- B. Ķekavas novada iedzīvotāji

Vides ilgtspējas potenciāls:

- A. Scenārija īstenošanas (darbības) gadījumā
- B. Scenārija īstenošanās (bezdarbības) gadījumā

Ietekmes vērtēšanas rezultātus skatīt 6.pielikumā.

Secinājumi:

Krustkalnu ciema potenciālo attīstības scenāriju kvalitatīvā analīze norāda, ka izvirzītajos attīstības scenārijos iekļautie risinājumi, vai arī šādu risinājumu neesamība, kopumā pasliktina vispārējo Krustkalnu ciema situāciju - ekonomikas, fiskālajā, sociālajā un vides jomā.

Respektīvi, 0.scenārijs jeb rīcību neesamība esošo situāciju ilgtermiņā būtiski pasliktina, 1.scenārijam jeb Krustkalnu ciema attīstībai atbilstoši iedzīvotāju vēlmēm ir neitrāla, nedaudz pozitīva ietekme, savukārt, 2.scenārijam jeb Krustkalnu ciema kā Ķekavas novada “urbānās telpas” attīstībai ir neitrāli negatīva ietekme. Jāņem vērā, ka šāds kvalitatīvais vērtējums ir zināmā mērā subjektīvs, jo vērtēšanas rezultāti atkarīgi no vērtēšanā iesaistīto ekspertu (šī darba izstrādes ietvaros - studentu grupas) personīgā viedokļa. Taču rezultāti atspoguļo vispārējo situāciju un tās attīstības tendences - un tādēļ ir izmantojami attīstības scenāriju argumentētā pamatošanā (pozitīvā vai negatīvā), kā arī to prioritizēšanā.

3. ATTĪSTĪBAS VĪZIJA UN PRIEKŠLIKUMI TĒLPISKĀS STRUKTŪRAS ATTĪSTĪBAI

3.1. Krustkalnu ciema attīstības mērķi un attīstības vīzija

Iepriekšējā nodaļā veiktais sākotnēji izvirzīto 3 scenāriju salīdzinājums un to kvalitatīvā analīze rāda, ka neviens no sākotnēji izvirzītajiem scenārijiem nav ideālā (vēlamā) Krustkalnu ciema attīstība. Tādēļ, atsevišķi vērtējot gan katra attīstības scenārija priekšrocības, gan arī to trūkumus, tiek izvirzīta Krustkalnu ciema ilgtspējīgas attīstības vīzija, kas balstīta uz pamatota ar iepriekšējā nodaļā atspoguļotā attīstības scenāriju salīdzinājuma un kvalitatīvās analīzes rezultātiem, paturot dzīvotspējīgos un atmetot attīstību kavējošos mērķus un rīcības.

Balstoties uz šajā darbā veikto Krustkalnu ciema attīstības potenciāla analīzi un līdzšinējiem secinājumiem, Krustkalnu ciema attīstības mērķi funkcionālā areāla kontekstā un ieteicamās rīcības šādu mērķu sasniegšanai apkopotas 3.1.tabulā.

3.1.tabula

Krustkalnu ciema attīstības mērķi un ieteicamās rīcības

Attīstības mērķi	Rīcības
➤ Ierobežot ciema apdzīvojuma izplešanos	<ul style="list-style-type: none"> ▪ pārskatīt teritorijas plānojumu - teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumus ▪ veicināt kompakta apbūves struktūras veidošanos
➤ Veicināt apdzīvojuma un satiksmes telpiski līdzsvarotu attīstību, uzlabot vispārējo satiksmes un mobilitātes situāciju	<ul style="list-style-type: none"> ▪ samazināt satiksmes, it sevišķi, ar privātiem transporta līdzekļiem, apjomu ▪ veikt satiksmes nomierināšanas pasākumus ▪ pilnveidot vietējo mobilitāti, prioritāri, kājāmgājēju un velobraucēju mobilitāti ▪ uzsākt sadarbību ar Rīgas pilsētas pašvaldību stāvparku tīkla attīstības jomā ▪ attīstīt sadarbību ar Rīgas pilsētas pašvaldību publiskā transporta attīstības jomā
➤ Uzlabot ielu tīkla kapacitāti, struktūru, sasaisti un kvalitāti	<ul style="list-style-type: none"> ▪ plānot pakāpenisku un racionālu ielu tīkla attīstību, ▪ rast risinājumus ielu tīkla paplašināšanai, lai uzlabotu piekļuvi un sasniedzamību (sarkano līniju projekta īstenošana) ▪ izstrādāt risinājumus ielu tīkla sasaitei ar autoceļu A7, Baložu pilsētas ielu tīklu un Rīgas pilsētas ielām ▪ palielināt ceļu pievadu/izvadu skaitu no Krustkalnu ciema uz apkārtējām teritorijām ▪ veidot atbilstošus ielu profilus

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ uzlabot ielu segumu ▪ uzstādīt ielu apgaismojumu, satiksmes drošības aprīkojumu
➤ Veicināt pakāpenisku un racionālu inženierinfrastruktūras attīstību	<ul style="list-style-type: none"> ▪ nodrošināt centralizētas ūdens apgādes, centralizētas kanalizācijas, t.sk., lietus kanalizācijas tīkla attīstību, ▪ uzsākt meliorācijas projekta īstenošanu
➤ Attīstīt pakalpojumu pieejamību un uzlabot to sasniedzamību	<ul style="list-style-type: none"> ▪ attīstīt ciema iedzīvotājiem ērti sasniedzamus pakalpojumu centrus funkcionālajā areālā
➤ Saglabāt un pilnveidot vides kvalitāti ciema teritorijā	<ul style="list-style-type: none"> ▪ mazināt esošos piesārņojuma avotus (autotransports, lokāli kanalizācijas risinājumi) ▪ novērst jaunu piesārņojuma avotu rašanos
➤ Pilnveidot publisko ārtelpu ciema teritorijā	<ul style="list-style-type: none"> ▪ nodrošināt kvalitatīvu un pievilcīgu Rīgas piepilsētas lauku vides un ainavu attīstību ▪ saglabāt esošās zaļās struktūras ▪ veikt publisko zaļo zonu labiekārtošanas pasākumus ▪ attīstīt ciema iedzīvotājiem daudzveidīgas brīvā laika pavadīšanas iespējas dzīvesvietas tuvumā
➤ Nodrošināt kopienas plānošanu un sekmēt kopienas līdzdalību plānošanas procesos	<ul style="list-style-type: none"> ▪ uzlabot iedzīvotāju informētību par notiekošajiem procesiem ▪ nodrošināt iedzīvotāju izglītošanu - palielināt sapratni par plānošanas procesu, gaitu, sasniedzamajiem mērķiem un gūstamajiem kopējiem labumiem.

Tādējādi Krustkalnu ciema ilgtspējīgas attīstības vīzija balstīta uz ciema vērtībām un attīstības potenciālu, visu attīstībā iesaistīto pušu intereses līdzsvarojot ar iespējām.

VĪZIJA

Krustkalnu ciems - plašāka funkcionāla areāla daļa, kurā ietilpst Ķekavas novada Baložu pilsēta, Valdlauči, Rāmava un Ķekavas novadam pieguļošās Rīgas pilsētas apkaimes:

- Ilgtspējīgas attīstības teritorija ar piepilsētai un laukiem raksturīgām iezīmēm
- Sociāli vienota, droša un kvalitatīva dzīves un darba vide ar racionālu infrastruktūras nodrošinājumu
- Pilda Rīgas piepilsētas teritorijas funkcijas – kvalitatīvs un pieejams mājoklis, sasniedzams publiskais transports un pakalpojumi, labiekārtota publiskā ārtelpa, plašas aktīvās atpūtas iespējas
- Krustkalnu ciema specializācija: daudzveidīgi un pieejami mājokļi, tostarp, jaunizveidots sociālās un veselības aprūpes centrs Ķekavas novada vecāka gadagājuma iedzīvotājiem - sociālo mājokļu komplekss ar mazdārziņiem un pirmās nepieciešamības veselības aprūpi.

3.2. Telpiskās struktūras attīstības priekšlikumi

Priekšlikumi Krustkalnu ciema telpiskās struktūras attīstībai izvirzīti ciešā sasaistē ar Krustkalnu ciema attīstības mērķiem un uz tiem balstīto attīstības vīziju, kas izvirzīta pamatojoties uz līdzšinējo izpēti, atziņām un secinājumiem.

Krustkalnu ciemam ieteikti **līdzsvaroti un racionāli attīstības risinājumi** - ar mērķi **gūt optimālus sociāli-ekonomiskos ieguvumus, vienlaikus neradot nepamatotu noslodzi uz dabas un vides vērtībām**, saglabājot esošās un pilnveidojot nākotnes Krustkalnu ciema kvalitātes un vērtības:

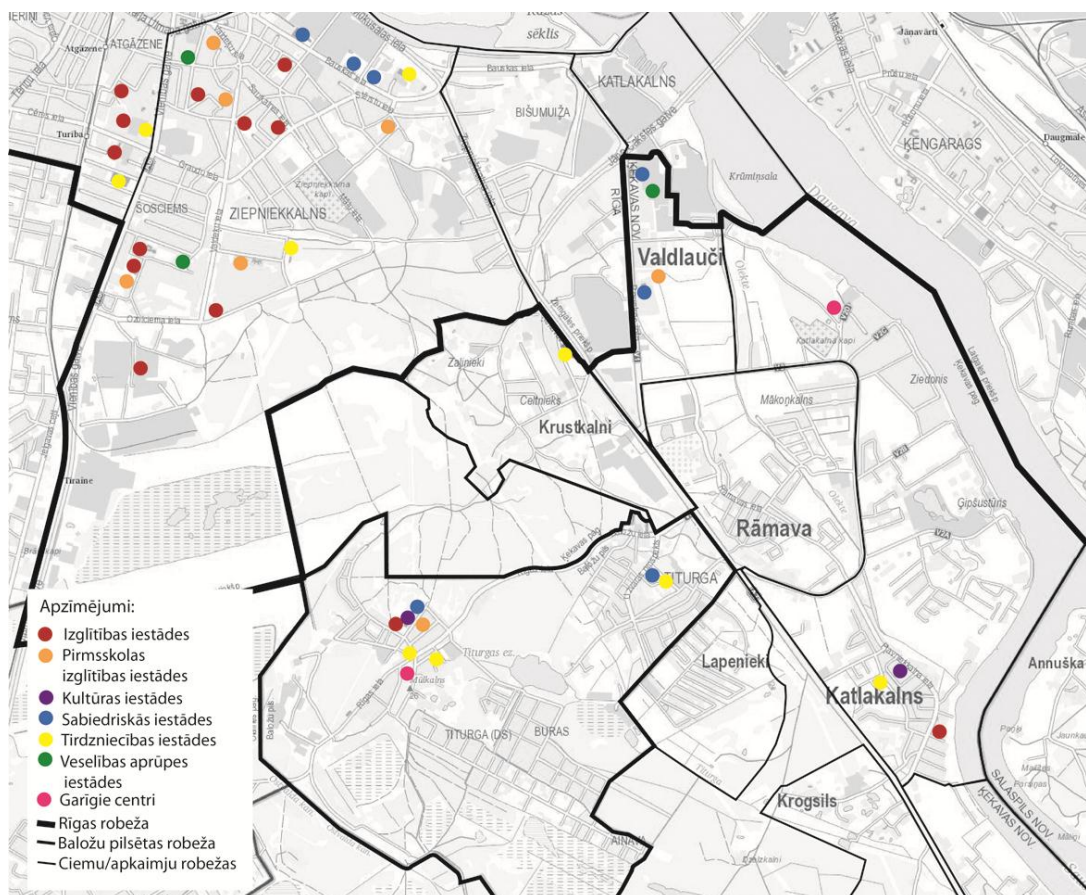
- **Līdzsvarota apdzīvojuma struktūras attīstība:** kompakta apbūves struktūra, kurā dominējošā apbūve ir savrupmājas un dvīņu mājas (DzS), meklējot risinājumus atvēlēt nepieciešamās teritorijas ceļu tīkla attīstībai un publiskās ārtelpas attīstībai

Risinājumi: Krustkalnu ciemā pašvaldībai ir ļoti ierobežoti zemes resursi, tādēļ pašvaldībai būtu jāizmanto ikviena iespēja papildināt pašvaldības zemju fondu Krustkalnu ciemā, izmantojot pirmpirkuma tiesības, lai iegādāto zemi nākotnē izmantotu ceļu tīkla un publiskās ārtelpas attīstībai, kā arī ciema attīstības vīzijā paredzētā sociālā un veselības aprūpes centra vecāka gada gājuma cilvēkiem izveidei.

- **Līdzsvarota apdzīvojuma struktūras attīstība:** apdzīvojuma struktūras specializācija, kas paredz Krustkalnu ciemu attīstīt kā daudzveidīgu un pieejamu mājokļu areālu

Risinājumi: Krustkalnu ciemā nav pamatotas nepieciešamības nodrošināt plašu pieejamo sociālo pakalpojumu un komercpakalpojumu klāstu.

Jāattīsta minimālais pakalpojumu grozs, vienlaikus pilnveidojot funkcionālās saites ar apkārtējām teritorijām - primāri, sasniedzamību ar kājām, velotransportu un publisko transportu. Racionāli jāizmanto priekšrocības, ko sniedz Rīgas pilsētas tuvums un pieprasījums pēc pieejamiem mājokļiem, vienlaikus saglabājot un pilnveidojot Krustkalnu ciema ainavas un dabas teritorijas, kas ir galvenais faktors dzīvesvietas izvēlei.

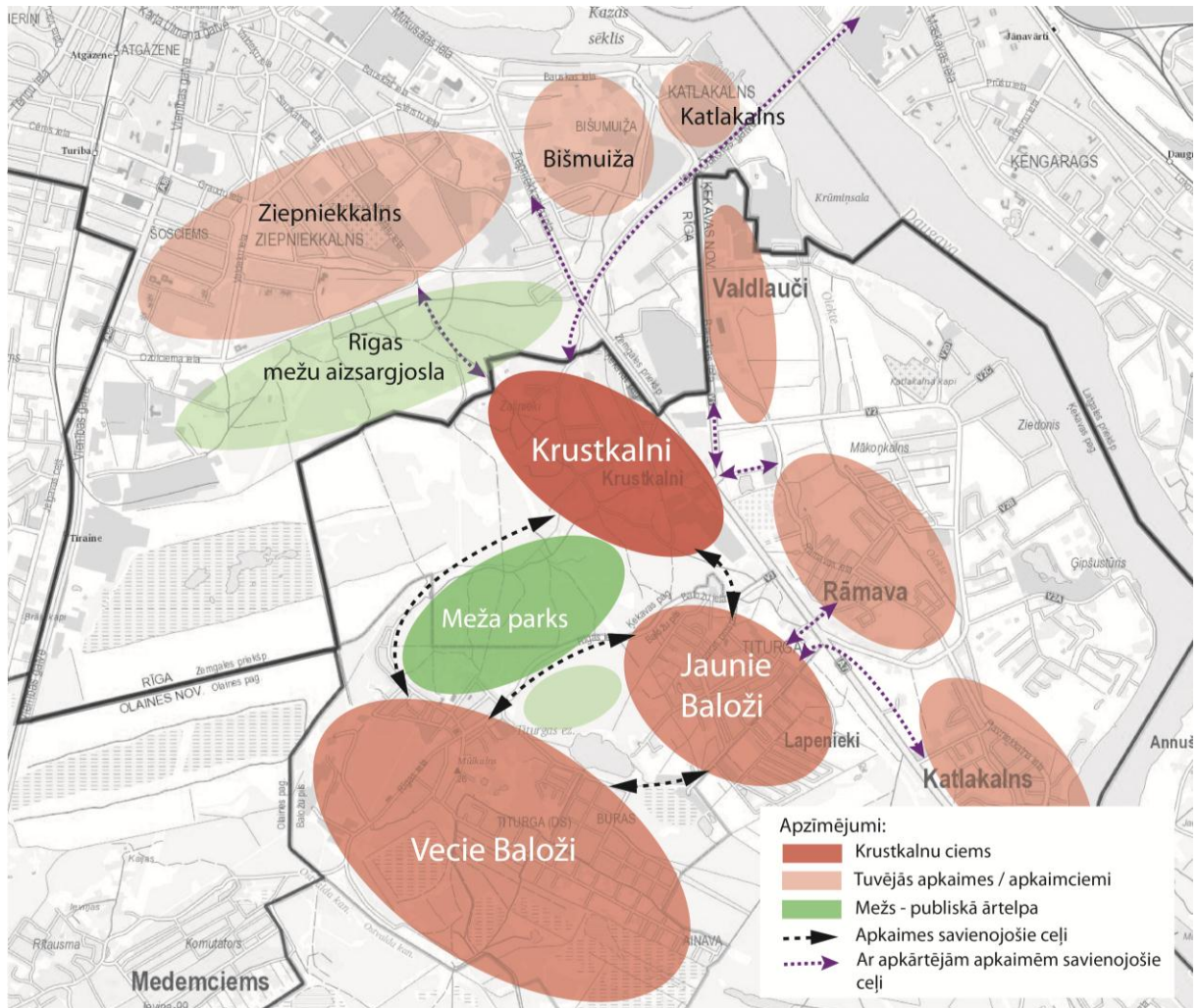

1.8. att. Pieejamie pakalpojumi

➤ **Apdzīvotuma un satiksmes telpiski līdzsvarota attīstība:** mobilitātes uzlabošanas pasākumi ar mērķi pilnveidot Krustkalnu ciema savienojumus ar apkārtējām teritorijām

Risinājumi: Satiksmes nomierināšanas pasākumi uz A7 autoceļa; ar luksoforu regulējamas gājēju pārejas izveide uz A7 autoceļa, lai A7 autoceļš neveidotu nepārvaramu barjeru novada ciemu (Valdlauču, Rāmavas) sasniedzamībai; ieskriešanās/bremzēšanas joslu izbūve uz A7 autoceļa abos virzienos (Rīga-Bauska un Bauska-Rīga) pirms pagrieziena uz Krustkalnu ciemu; Jaunas ielas izbūve Krustkalnu ciema sasaistei ar Baložu pilsētu; veloceļu tīkla attīstība un savstarpēja savienošana, veloceļu pieslēgumi Baložu pilsētai un Ziepniekkalna apkaimei.

1.9.att. Apdzīvojuma struktūra un savienojumi

- **Apdzīvojuma un satiksmes telpiski līdzsvarota attīstība:** integrēta satiksmes infrastruktūras pilnveidošana

Risinājumi: Sadarbībā ar Rīgas pilsētas pašvaldību, stāvparka izveide pie A7 autoceļa Krustkalnu ciema, Baložu pilsētas, Lapenieku vai Katlakalna ciemu teritorijā, un vielnalkus: publiskā transporta pieejamības un sasniedzamības pilnveidošana ar mērķi mazināt privātā transporta izmantošanu; sadarbībā ar Rīgas pilsētas pašvaldību, publiskā transporta maršrutu tīklu un kustības grafiku optimizēšana; publiskā transporta pakalpojumu, t.sk. Rīgas pilsētas maršrutu, pieejamības ar pieturvietu 5-15 minūšu attālumā no dzīvesvietas nodrošināšana. Motivējoši pasākumi, lai iedzīvotāji mainītu ikdienas pārvietošanās paradumus.

- **Racionāla un pakāpeniska inženierinfrastruktūras attīstība:** integrēti risinājumi

Risinājumi: Zemju atpirkšana pašvaldības funkciju nodrošināšanas vajadzībām; Rīgai un Krustkalnu ciemam vienoti komunālās saimniecības risinājumi; kopīgi ūdensvada un kanalizācijas spiedvada risinājumi Rīgas virzienā, apsverot iespējas attīstīt

inženierinfrastruktūras tīklus sadarbībā ar Rīgas pilsētas pašvaldību, valsti, Eiropas Savienību un privāto sektoru, un meklējot dažādus finanšu piesaistes risinājumus, tai skaitā apsverot iespējas infrastruktūru uzbūvēt publiskās-privātās partnerības (PPP) projektu ietvaros.

➤ **Racionāla un pakāpeniska inženierinfrastruktūras attīstība:** integrēti risinājumi

Risinājumi: Zemju atpirkšana pašvaldības funkciju nodrošināšanas vajadzībām, jauna meliorācijas sistēmas projekta iniciēšana lokālplānojuma risinājumos.

Pašvaldībai pirms jaunu detālplānojumu izstrādes uzsākšanas jāvērtē, kādas ir paredzamās infrastruktūras izbūves izmaksas, vai pašvaldībai/privātam attīstītājam ir pieejami līdzekļi šādas infrastruktūras izveidei un cik ilgā laikā pašvaldības ieguldījumi infrastruktūrā atmaksāsies.

➤ **Publiskās ārtelpas izveide un labiekārtošana,** tai skaitā:

Risinājumi: Mērķtiecīga pievilcīgas Rīgas piepilsētas lauku vides saglabāšana;

Ainavu attīstīšana un pilnveidošana;

Bērnu rotaļu laukumu ierīkošana;

Skvēri ar ierīkotām vasaras puķu dobēm, u.c.

Vairākums no piedāvātajiem risinājumiem pēc būtības atbilst Ķekavas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijai-2030 un ir īstenojami Krustkalnu ciema lokālplānojuma ietvaros, ar šo lokālplānojumu veicot grozījumus Ķekavas pagasta teritorijas plānojumā.

Taču atsevišķi piedāvātie risinājumi, kas saistīti ar lauku kvalitāšu pilnveidošanu Krustkalnu ciemā un mērķtiecīgu sociālo un komercpakalpojumu attīstības veicināšanu ārpus Krustkalnu ciema robežām, mūsaprāt, neatbilst Ķekavas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijai-2030, un līdz ar to tie nav īstenojami lokālplānojuma izstrādes ietvaros, jo to nepieļauj spēkā esošais normatīvais regulējums. Lai īstenotu šādus risinājumus, vispirms ir nepieciešams veikt atbilstošu grozījumus Ķekavas novada novada stratēģijā.

3.3. Attīstības priekšlikumi Krustkalnu ciema lokālplānojumam

Lokālplānojums¹⁴ ir vietējās pašvaldības ilgtermiņa teritorijas attīstības plānošanas dokuments, kuru vietējā pašvaldība izstrādā savas administratīvās teritorijas daļai (piemēram, pilsētas, ciema vai lauku teritorijas daļai) kāda plānošanas uzdevuma risināšanai vai teritorijas plānojuma detalizēšanai vai grozīšanai.

Lokālplānojumu izstrādā, lai nodrošinātu lokāli mērķtiecīgas plānošanas vadlīnijas vietējai teritorijai. Lokālplānojuma galvenie mērķi ir:

- visām iesaistītajām pusēm vienoties par kopīgu redzējumu attiecībā uz lokālplānojuma teritorijas attīstību un tās turpmākās izmantošanas risinājumiem;

---

¹⁴ Teritorijas attīstības plānošanas likums (TAPL)

- risināt galvenos vietējos plānošanas jautājumus;
- izveidot integrētu pieeju vietējā plānošanā un pārvaldīt nākotnes attīstības rezultātus.

Lokālpilnojamumu izstrādā ar iespējami plašu ieinteresēto pušu līdzdalību. Dažas no tām - vietējā un plašāka sabiedrība, zemes īpašnieki, uzņēmumi, iedzīvotāju biedrības, sabiedrības grupas, nevalstiskās organizācijas, ievēlētie pārstāvji no pašvaldības, u.c.

Tādējādi, būtiskākie lokālpilnojamumā risināmie jautājumi ir:

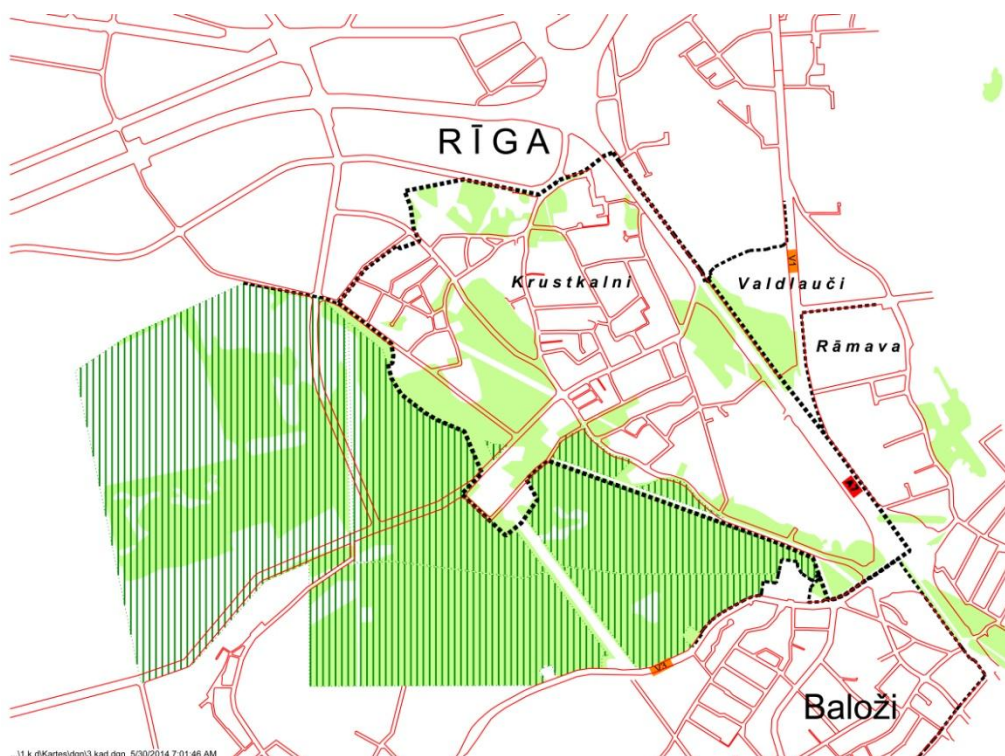
➤ **Vienota ielu tīkla izveide un priekšnoteikums inženierinfrastruktūras attīstībai Krustkalnu ciemā – sarkano līniju priekšlikums**

Ķekavas novada Ķekavas pagasta apdzīvojamuma struktūras izmaiņas, kā arī izmaiņas normatīvajos aktos un reģiona un vietējā līmeņa plānošanas procesu attīstībā, rada nepieciešamību pēc vienota ielu tīkla izveides Ķekavas novada Ķekavas pagasta ciemos sabiedrības interesēs. Tāpēc 2010.gadā tika pieņemts lēmums par Ķekavas novada Ķekavas pagasta Teritorijas plānojuma 2009.-2021.gadiem grozījumu uzsākšanu un sarkano līniju plāna izstrādāšanu Ķekavas novada Ķekavas pagasta ciemu teritorijām, lai veicinātu optimālu transporta un inženiertehniskās infrastruktūras sistēmas funkcionēšanu un radītu priekšnoteikumus teritorijas racionālas izmantošanas nodrošināšanai sabiedrības interesēs. Sarkano līniju plāna izstrāde bija iecerēta izstrādāt 19 Ķekavas novada Ķekavas pagasta ciemiem, starp kuriem arī bija Krustkalnu ciems. Krustkalnu ciemam un pārējiem 18 ciemiem tika izstrādāts sarkano līniju plāns, kas tika nodots sabiedriskai apspriešanai un atzinumu saņemšanai (skat. 1.10 attēlu).

Teritorijas plānojuma grozījumu pirmās redakcijas sabiedriskās apspriešanas laikā un pēc tās saņemtajiem iedzīvotāju priekšlikumiem un iebildumiem, Ķekavas novada Dome Attīstības komitejā lēma, ka jāizstrādā jauna teritorijas plānojuma grozījumu redakcija, kas būtu nododama atkārtotai sabiedriskai apspriešanai. Taču teritorijas plānojuma grozījumu izstrādes un nodošanas sabiedriskajai apspriešanai laikā Aizsargjoslu likums noteica, ka sarkanās līnijas nosakāmas teritorijas plānojamā, savukārt, pēc Aizsargjoslu likuma veiktajiem grozījumiem 2011.gadā, atbilstoši likumam, sarkanās līnijas nosakāmas tikai detālplānojumos vai lokālpilnojumos. Ņemot vērā to, ka teritorijas plānojuma grozījumu izstrādes laikā notika Aizsargjoslu likuma grozījumi, kuros tika noteikts, ka sarkanās līnijas nosakāmas tikai detālplānojumos un lokālpilnojumos, sarkano līniju precizēšana bija iespējama pēc pašvaldības stratēģijas (2012.gads) un MK noteikumu Nr.711 „Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem” spēkā stāšanās, tāpēc teritorijas plānojuma grozījumu izstrāde tika turpināta tikai sadaļā Apbūves noteikumi.

Kaut gan Ķekavas novada stratēģija ir apstiprināta un MK noteikumi Nr.711 ir stājušies spēkā, netiek uzsākta sarkano līniju lokālpilnojamuma izstrāde. Iemesls – teritorijas plānojuma grozījumu sabiedriskās apspriešanas laikā saņemtie iedzīvotāju iebildumi un pretenzijas pret izstrādāto sarkano līniju plānu. Arī Krustkalnu ciema iedzīvotāji ir pret sarkano līniju lokālpilnojamumu, taču tajā pašā laikā, šī kursa darba ietvaros apsekojot un intervējot Krustkalnu ciema iedzīvotājus, kā viena no lielākajām problēmām Krustkalnu ciemā no iedzīvotāju viedokļa

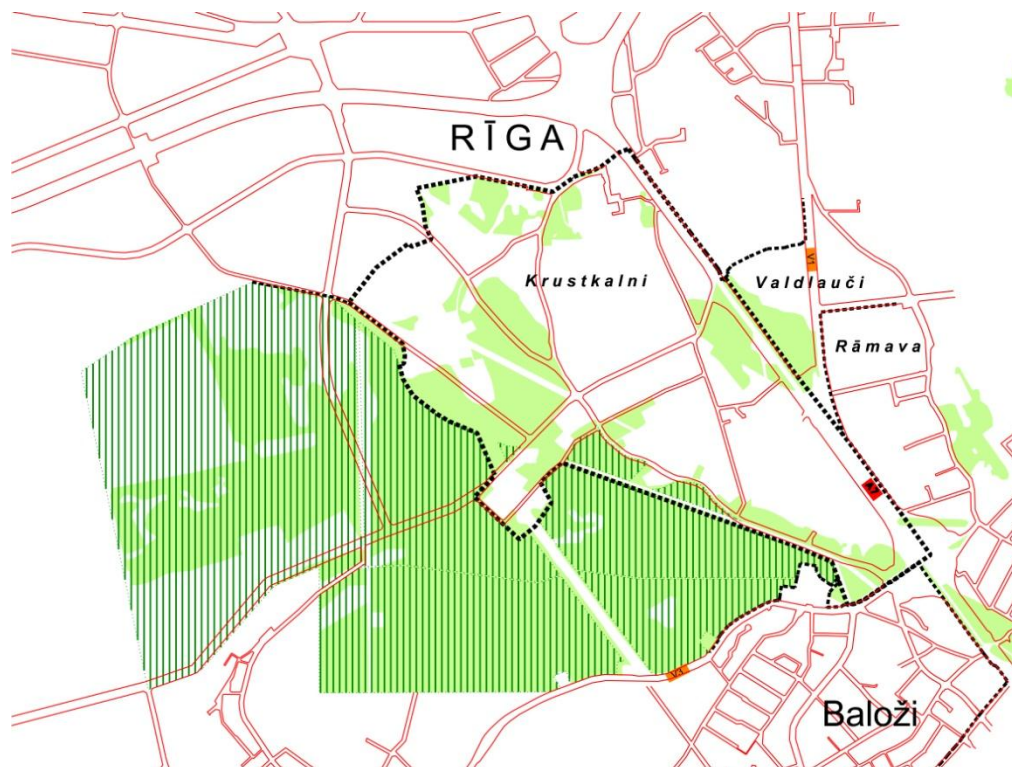
ir ielu platums, apgaismojuma trūkums un tas, ka nav izbūvēta centralizētā ūdens un kanalizācijas apgāde.

1.10.att. Ķekavas novada pašvaldības piedāvātais sarkano līniju plāns

Saskaņā ar Aizsargjoslu likumu sarkanā līnija ir līnija, kas norobežo ceļa, ielas vai piebrauktuves (arī inženierkomunikāciju koridoru) izbūvei nepieciešamo teritoriju, kurā nekustamā īpašuma lietošanas tiesības aprobežotas saskaņā ar normatīvajiem aktiem, no apbūvējamās vai citādā veidā izmantojamās teritorijas un ko normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā nosaka vietējā pašvaldība¹⁵.

¹⁵ avots. www.likumi.lv Aizsargjoslu likums

1.11.att. Sarkano līniju priekšlikums

Mūsuprāt, ciema iedzīvotāji teritorijas plānojuma grozījumu pirmās redakcijas sabiedriskās apspriešanas laikā neizprata, cik liela nozīme ir šim sarkano līniju lokālpļānojumam – ka, realizējot šo lokālpļānojumam, ir iespējams perspektīvā nodrošināt Krustkalnu ciema iedzīvotājus ar centralizētiem inženiertīkliem un labiekārtotām ielām, paredzot šo nepieciešamo teritoriju sarkanajās līnijās.

Tādēļ viens no ieteikumiem Krustkalnu ciema lokālpļānojumam ir pārstrādāt šo sarkano līniju priekšlikumu, paredzot pakāpenisku ielu tīkla attīstību – sākotnēji nosakot sarkanās līnijas Krustkalnu ciema centrālajām ielām (skatīt 1.11 attēlu), bet pārējās ielās, iespējams, vienojoties, iedzīvotājiem izstrādāt detālpļānojumus, kuru izstrādes mērķis noteikt vai precizēt sarkanās līnijas.

IZMANTOTĀ LITERATŪRA

Ķekavas novada dome 2012, *Ķekavas novada attīstības programma 2014.-2020.gadam*. Sk. 02.05.2014. Pieejams <http://kekava.lv/pub/index.php?id=395> .

Ķekavas novada dome 2012, *Ķekavas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030.gadam*.Sk. 28.05.2014. Pieejams <http://kekava.lv/pub/index.php?id=395> .

Ķekavas novada velo maršruts. Sk. 29.05.2014. Pieejams <http://kekava.lv/uploads/filedir/Turisms/velomarsruts.pdf>.

Latvijas Republikas Saeima 2010, *Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030.gadam*, Sk. 20.05.2014. Pieejams http://baltadaba.lv/wp-content/uploads/2013/04/latvija2030_lv.pdf .

Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde. Latvijas iedzīvotāju skaits pašvaldības. Sk. 14.05.2014. Pieejams http://www.pmlp.gov.lv/lv/assets/01072013/01.01.2014/ISPV_Pasvaldibas_iedzivotaju_skaits.pdf.

Rīgas domes Pilsētas attīstības departaments, bez dat., Sk. 16.05.2014. www.rdpad.lv .

Rīgas pilsētas apkaimes, , bez dat., Sk. 17.05.2014. Pieejams www.apkaimes.lv.

Rīgas plānošanas reģions 2008, *Rīgas plānošanas reģiona attīstības stratēģija 2000-2020*, Sk. 07.05.2014. Pieejams http://www.rpr.gov.lv/uploads/filedir/RPR%20strat/RPR_Att_strategija_2000_2020.pdf

Rīgas plānošanas reģions 2011, *Rīgas plānošanas reģiona attīstības programma 2009-2013*. Sk. 07.05.2014. Pieejams <http://www.rpr.gov.lv/uploads/filedir/RPR%20Att%20programmas%20update/Gala%20redakcija/RPR%20AP%202009-2013.pdf?PHPSESSID=ale3d04b7571a5f1ae783162867df17>.

Rīgas plānošanas reģions 2011, *Rīgas plānošanas reģiona telpiskais (teritorijas) plānojums 2005. – 2025.gadam*, Sk. 07.05.2014. Pieejams <http://www.rpr.gov.lv/pub/index.php?id=180> .

Sabiedriskā transporta karte. Sk. 22.05.2014. Pieejams <http://saraksti.rigassatiksmeliv/index.html#riga/map.page>.

SIA "Vides Konsultāciju Birojs". Baložu pilsētas teritorijas plānojuma 2007.-2019.gadam stratēģiskā IVN vides pārskats. 2008. Sk. 01.06.2014. Pieejams: http://www.rpr.gov.lv/uploads/filedir/Ter_plaanojumi/Pilsetas/Balozi/Balozi_nosleguma_18_02_2008.pdf .

SIA "Reģionālie projekti". Ķekavas pagasta teritorijas plānojums 2009.-2021. Vides pārskats. 2009.Sk. 23.05.2014. Pieejams:

http://www.rpr.gov.lv/uploads/filedir/Ter_plaanojumi/Novadi%20un%20pagasti/Kekava/Vides_parskats.pdf

Teritorijas attīstības plānošanas likums. Pieņemts 13.10.2011. Latvijas Republikas Saeima.

Attīstības plānošanas sistēmas likums. 08.05.2008. Latvijas Republikas Saeima.

Aizsargjoslu likums. Pieņemts 05.02.1997. Latvijas Republikas Saeima.

URBACT III, Eiropas Savienības sadarbības programma URBACT III 2014.-2020.gadam. Sk. 09.05.2014. Pieejams <http://www.varam.gov.lv/files/text/URBACT.pdf>.

Eiropa 2020, Eiropas Savienības 2011.gada Reģionālā politika "Rītdienas pilsētas – izaicinājumi, turpmākais redzējums un darbības", Sk. 09.05.2014.

PIELIKUMI

Pielikums Nr.1

SVID ANALĪZE

Ar SVID metodi tika analizēta Krustkalnu ciema esošā situācija un esošā plānotā attīstība, izmantojot divlīmeņu pieeju. Sākotnēji tika analizēta Krustkalnu ciema esošā situācija (Pielikums Nr.1).

Otrajā līmenī tika veikts katra izvirzītā attīstības scenārija SVID vērtējums - spēkā esošajos ciema un tam pieguļošo teritoriju plānošanas dokumentos paredzētās attīstības vīzijas un rīcības to īstenošanai, kā arī iedzīvotāju redzējums par vēlamu ciema attīstību (Pielikumi Nr. 2, 3 un 4).

Vērtēti apstākļi un rīcības, tai skaitā, rīcību neesamība, kas varētu negatīvi ietekmēt paredzēto attīstību.

Tika analizēti **iekšējie un ārējie faktori**, kuriem ir, vai arī nākotnē varētu būt pozitīva vai negatīva ietekme uz Krustkalnu ciema ilgtspējīgu attīstību – dabas vērtībām, vides un dzīves kvalitāti, iedzīvotājiem (sabiedrību), ekonomisko attīstību, u.tml.:

- **Iekšējie faktori** – Krustkalnu ciema esošā situācija un plānotā attīstība, rīcības tās īstenošanai, kas tiek veiktas ar Ķekavas novada pašvaldības iekšējiem resursiem (t.i., stiprās puses) vai arī šādu rīcību neesamība (t.i., vājās puses), plānoto rīcību priekšrocības vai trūkumi;
- **Ārējie faktori** – ārējo apstākļu kopums, ārējās vides radītās iespējas un draudi Krustkalnu ciema ilgtspējīgai attīstībai (esošā situācija un pieguļošo teritoriju plānošanas dokumentos paredzētā attīstība un rīcības tās īstenošanai vai arī šādu rīcību neesamība), citi ārējie faktori (iespējas, draudi).

Krustkalnu ciema esošās situācijas izvērtējums

	S TIPRĀS PUSES	V ĀJĀS PUSES
Atrašanās vieta	<ul style="list-style-type: none"> • Rīgas tuvums • Laba sasaiste ar Rīgas centru - Dienvidu tilts un A7 autoceļš • Ciems turīgā pašvaldībā	<ul style="list-style-type: none"> • Neapmierinošs savienojums ar A7 autoceļu un Rīgas ielu tīklu • Neesošs vai nepietiekošs infrastruktūras nodrošinājums • Nav sociālās infrastruktūras • Vāji attīstīti pakalpojumi
Transports	<ul style="list-style-type: none"> • Ciems atrodas blakus valsts nozīmes transporta infrastruktūras tīklu mezglam	<ul style="list-style-type: none"> • Slikts ielu stāvoklis, ielas nav noklātas ar asfalta segumu • Ielas šauras, apgrūtināta, dažviet pat neiespējama operatīvā transporta piekļuve iedzīvotāju īpašumiem • Haotisks, nestrukturēts ielu tīklojums ar strupceļiem

		<ul style="list-style-type: none"> • Nepietiekams ielu platums - vietām iespējama tikai vienvirziena automašīnu kustība • Privātīpašumā esošo ielu īpatsvars • Esošais atļautais braukšanas ātrums uz A7 - 70 km/h • Gājēju un velobraucēju kustībai bīstama vide • Nav informatīvo ceļa zīmju, ielu nosaukumu • Neapgaismotas pieturvietas • Gājēju pārejas trūkums pie Neilandu pieturas • Daļai ciema iedzīvotāju mērojams tāls ceļš līdz publiskā transporta pieturvietām
Mājoklis	<ul style="list-style-type: none"> • Mājokļu fonda attīstības iespējas • Daudz brīvas potenciāli apbūvējamās teritorijas 	<ul style="list-style-type: none"> • Nav ielu apgaismojuma • Ievērojamas sezonālās iedzīvotāju skaita svārstības
Vide	<ul style="list-style-type: none"> • Klusums • Mierīga dzīves vide 	<ul style="list-style-type: none"> • Nav labiekārtotu zaļo zonu un publisko ārtelpu • Pamestās ēkas, grausti, nepabeigtas būves negatīvi ietekmē ciema vizuālo tēlu • Nav sporta laukumu un spēļu laukumu bērniem • Neapmierinoša vides pieejamība iedzīvotājiem ar īpašām vajadzībām • Sagrauta meliorācijas sistēma, lauksaimniecības zemju apbūves rezultātā • Grāvju sliktais stāvoklis, to uzturēšanas pasākumu trūkums
Iedzīvotāji	<ul style="list-style-type: none"> • Iedzīvotāju skaita palielināšanās • Iedzīvotāju aktivitāte savu interešu aizstāvēšanā 	<ul style="list-style-type: none"> • Ciema iedzīvotāju pašvaldības attīstības ieceru kritika un neatbalstīšana, bez reāliem risinājuma piedāvājumiem
Pakalpojumi	<ul style="list-style-type: none"> • Rimi "A7" hipermarkets 	<ul style="list-style-type: none"> • Nav pirmsskolas izglītības vai izglītības iestāžu • Nav veselības aprūpes iestāžu • Lielākajai daļai ciema nav pieslēgumu pie centralizētā ūdensvada un kanalizācijas sistēmas
CITI		<ul style="list-style-type: none"> • Ciemā nav izteikti nolasāma centra • Ciema iedzīvotājus vienojošas sabiedriska rakstura vietas/ēkas trūkums
	I ESPĒJAS	D RAUDI
Atrašanās vieta	<ul style="list-style-type: none"> • Mobilitātes pilnveidošana • Savienojumu attīstība starp Krustkalniem un Rīgu, Valdlaučiem, Rāmavu, Baložu pilsētu 	<ul style="list-style-type: none"> • Daudzstāvu un dzīvojamo māju teritorijas nav funkcionāli pa, pilda tikai guļamrajona funkcijas

Transports	<ul style="list-style-type: none"> • Iespējas palielināt pašvaldības īpašumā ielu un ceļu tīklu, atsavināt servitūta ceļus uz privātajiem īpašumiem • Rīgas un reģionālā publiskā transporta attīstība • Skolas autobusa maršruta pagarināšana 	<ul style="list-style-type: none"> • Transporta slodzes pieaugums ciemā, vēl vairāk pasliktinās ceļu stāvokli • Zems drošības līmenis uz ceļiem
Mājoklis	<ul style="list-style-type: none"> • Investoru piesaiste mājokļu fonda attīstībai 	<ul style="list-style-type: none"> • Mājokļu pieejamība - cenu celšanās ārējo apstākļu dēļ
Vide	<ul style="list-style-type: none"> • Meža parka izveide, kā ciema iedzīvotāju rekreācijas vieta 	<ul style="list-style-type: none"> • A7 autoceļa un Rīgas tuvuma nelabvēlīgā ietekme uz vides kvalitāti • Apbūvēto teritoriju paplašināšanās bez centrālās inženierinfrastruktūras nodrošinājuma var radīt gruntsūdeņu piesārņojumu • Neizteiksmīgas vai degradētas ainavas - patstāvīgie būvlaukumi • Apbūvēto teritoriju paplašināšanās var samazināt dzīves vides kvalitāti, brīvo zaļo un rekreācijas teritoriju samazināšanās dēļ • Atsevišķu teritoriju applūšanas problēmas pavasaros, grāvju neuzturēšanas un meliorācijas sistēmas problēmu dēļ
Iedzīvotāji	<ul style="list-style-type: none"> • Iedzīvotāju aktīvāka iesaiste attīstības virziena veidošanā un ciema plānošanā 	<ul style="list-style-type: none"> • Sabiedrības novecošanās, bērnu skaita samazināšanās • Pastāvīgo iedzīvotāju skaita samazināšanās • Iedzīvotāju vājā sociālā aktivitāte
Uzņēmējdarbība	<ul style="list-style-type: none"> • Investoru piesaiste uzņēmējdarbības un pakalpojumu attīstībai 	<ul style="list-style-type: none"> • Nav vietas jaunai uzņēmējdarbības attīstībai
Infrastruktūra	<ul style="list-style-type: none"> • Centralizēto ūdensvadu un kanalizācijas tīkla izveide ar ES fondu līdzfinansējumu 	<ul style="list-style-type: none"> • Kanalizācijas pieslēgumu neesamība piesārņo vidi - gruntsūdeņus • Iedzīvotāju neinformētība par ūdensvada/kanalizācijas spiedvada esamību
CITI		<ul style="list-style-type: none"> • Pašvaldības resursu samazināšanās/nepietiekamība, lai nodrošinātu ciema attīstību

0.scenārija jeb Bāzes scenārija SVID analīze

<p>Stiprās puses: -</p>	<p>Vājās puses:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pieaugošas antropoloģiskās slodzes nevēlama ietekme uz ekosistēmu; • pazemes ūdens pakāpeniska piesārņošanās; • ceļu stāvokļa pasliktināšanās.
<p>Iespējas:</p> <ul style="list-style-type: none"> • sākt rīkoties - pārskatīt esošos plānošanas dokumentus, veikt to analīzi; • identificēt Krustkalnu ciemam piemērotus risinājumus, veicināt šādu risinājumu īstenošanu. 	<p>Draudi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • šādi Krustkalnu ciems, iespējams, piesaistīs tādas iedzīvotāju grupas, kas pretendēs uz pašvaldības sociālajiem pabalstiem.

1.scenārija jeb Krustkalnu ciema attīstība atbilstoši iedzīvotāju redzējumam SVID analīze

<p>Stiprās puses:</p> <ul style="list-style-type: none"> • paši iedzīvotāji kā ciema attīstības virzītājspēks; • ciema sasniedzamības uzlabošana, dzīves vides kvalitātes uzlabošana un esošo vērtību saglabāšana; • inženierkomunikāciju pieejamības uzlabošanās, līdz ar to nelabvēlīgas ietekmes uz vidi samazināšanās; • ciema pievilcības/konkurētspējas palielināšanās. 	<p>Vājās puses:</p> <ul style="list-style-type: none"> • potenciāls satiksmes intensitātes pieaugums ciema teritorijā; • apbūvēto teritoriju pieaugums, apbūves intensitātes pieaugums; • nepieciešamība atsavināt zemes ielu izveidei.
<p>Iespējas:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ciema iedzīvotāju kopienas/biedrības izveide, kas pārstāv ciema iedzīvotāju intereses un sadarbojas ar pašvaldību u.c. iestādēm attīstības jautājumu risināšanā; • pieaugoša vietas piederības izjūta un atbildība par to, iedzīvotāju apmierinātība ar dzīves vidi - pašradītajiem risinājumiem. 	<p>Draudi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • iedzīvotāju nevēlēšanās/nespēja pašorganizēties un savā starpā vienoties par vēlamās attīstības variantiem; • konfliktu iespējamība un kopienas sašķeltība.

**2.scenārija jeb Krustkalnu ciema kā Ķekavas novada “urbānās telpas”
attīstības SVID analīze**

<p>Stiprās puses:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ciema pašpietiekamība – attīstīts plašs pakalpojumu klāsts; • ciema sasniedzamības uzlabošana; • inženierkomunikāciju pieejamības uzlabošanās, līdz ar to nelabvēlīgas ietekmes uz vidi samazināšanās; • potenciāls lielumam iedzīvotāju skaita pieaugumam; • publiskās ārtelpas funkcionalitātes uzlabošana; • nodarbinātības pieaugums.	<p>Vājās puses:</p> <ul style="list-style-type: none"> • iedzīvotāju viedokļa, par vēlamu ciema attīstības virzienu, neņemšana vērā; • iespējami plaši, ilgstoši un dārgi zemju atsavināšanas pasākumi; • Krustkalnus raksturojošo pazīmju - miera un klusuma zaudēšana.
<p>Iespējas:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pievilcīga, funkcionāla dzīves vieta jaunu novada iedzīvotāju piesaistei; • aktīva un dzīvīga urbāna apdzīvota vieta.	<p>Draudi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • antropoloģiskās slodzes pieauguma degradējošā ietekme uz apkārtējām dabas vērtībām; • šobrīd esošo iedzīvotāju neapmierinātība, protestēšana; • dārziņu izzušana ienākot intensīvākai apbūvei.

Pašvaldības īpašumi Krustkalnu ciemā

Nr.p.k.	Kadastra nr.	Īpašuma nosaukums vai adrese	Zemes platība (ha)	Piezīmes
ZEMES GABALI				
1.	8070 003 0461	Brīva zeme	0,0900	Potenciāls!
2.	8070 003 0149	Mežs Nr. 11	3,1500	Aiz M. noliktavām
3.	8070 003 0370	Mežs Nr. 4	0,2300	
4.	8070 003 0079	Mežs Nr. 5A	0,0400	Dabas pamatne
5.	8070 003 0419	Mežs Nr. 8	1,4100	Potenciāls!
6.	8070 003 0087	Mežs Nr. 9	3,7900	Pie garžām
7.	8070 003 0078	„Piparmētras”	0,1100	Piebraukšana pie garžām
8.	8070 003 0145	„Purvaine”	0,4612	Ūdens attīrīšanas iekārtas
9.	8070 003 0157	Rozmarīni	0,0338	
10.	8070 003 0579	Zaļenieki Nr. 46	0,0341	
11.	8070 003 0309	Zaļenieki Nr. 62	0,0300	
ZEME ZEM CEĻIEM				
12.	8070 003 0172	V3 – Rīgas pilsētas robeža	2,7300	Ceļš
13.	8070 003 0173	Mežmalas iela	0,8400	Ceļš
14.	8070 003 0174	Ceļš Zālītes - Airītes	0,4400	Ceļš
15.	8070 003 0546	Pie Sūnu ielas	0,1074	Ceļš
16.	8070 003 0549	Sūnu iela	0,2406	Ceļš
17.	8070 003 0080	Ogas – A7 - Zālītes	0,0700	Ceļš
18.	8070 003 0088	Mežs Nr. 9 C	0,7100	Aizies valsts ceļa rekonstrukcijai

Kopā: 14,5171

Ķekavas novada domes īpašumi Krustkalnu ciemā, kas iznomāti

Nr.p.k.	Kadastra nr.	Īpašuma nosaukums vai adrese	Zemes platība(ha)	Piezīmes
19.	8070 003 0169	„Ceļmalas”, Akmeņu iela 26/28-6	0,0852	
20.	8070 003 0425	Starts 4/7 Nr.29, Ozolciema iela 18-130	0,0711	
21.	8070 003 0305	Zaļenieki Nr. 28, Rostokas iela 14-18	0,0300	
22.	8070 003 0592	Zaļenieki Nr. 59, Vaiņodes iela 24A-52	0,0350	

Kopā: 0,2213

Kopējā Krustkalnu ciema platība ir ~ 190,6 ha

Ķekavas novada domes īpašumi Krustkalnu ciemā ~ 14,7384 ha t.i. ~ 7,7% no ciema platības.

No šiem īpašumiem ir iznomāti ~ 0,2213 ha, zeme zem ceļiem ~ 5,138 ha

**Krustkalnu ciema potenciālo attīstības scenāriju
īstenošanas ietekmes kvalitatīvā analīze**

Kritēriji	<u>0.scenārijs</u> Bāzes scenārijs	<u>1.scenārijs</u> Krustkalnu ciema attīstība atbilstoši iedzīvotāju redzējumam	<u>2.scenārijs</u> Krustkalnu ciema kā Ķekavas novada “urbānās telpas” attīstība
Krustkalnu ciema teritorijas piemērotība attīstības scenārijā paredzētajai attīstībai: A. fiziskā B. funkcionālā	A. 0; 0; 0;0 B. 0; 0; 0;0	A.+2;+1;+1;+1 B. - 1;-2;+1;+1	A. -2;-2;-2;-1 B. -2;-2;-1;-1
Scenārija īstenošanas ekonomiskās ietekmes novērtējums: A. Radītas jaunas darba vietas B. Ietekme uz iedzīvotāju ienākumiem C. Ietekme uz uzņēmējdarbības ienākumiem D. Nekustamā īpašuma vērtības pieaugums	A. 0; 0; 0; 0 B. 0;-1; 0; 0 C. 0; 0; 0; 0 D. -2;-1;-1;-1	A. 0; 0; 0; 0 B. 0; 0; 0; 0 C. 0; 0;+1;0 D.+1; 0;+1;0	A. +1;+1;+2;+1 B. +1;+1;+1;+1 C. +1;+1;+1;+1 D. +2;+2;+2;+2
Scenārija īstenošanas sociālās ietekmes izvērtējums: A. Ietekme uz iedzīvotāju dzīves kvalitāti (veselība, darba spējas, drošība, atpūtas iespējas, u.c.) B. Sociālā atdeve no izglītības, kultūras u.c. objektu izveides C. Iedzīvotāju skaita pieaugums lokālplānojuma teritorijā, pateicoties uzlabotai dzīves kvalitātei (A + B faktori)	A.-2;-2;-1;-1 B. 0; 0; 0; 0 C. -1;-1;-1;-1	A. 0; 0;+1; 0 B. 0; 0; 0; 0 C. 0;-1; 0; 0	A. +1;+1;+1;+1 B. +2;+2;+1;+1 C. +1;+1;+2;+1
Scenārija īstenošanas fiskālās ietekmes uz pašvaldības ieņēmumiem/izdevumiem vērtējums: A. Pašvaldības spēja īstenot attīstības scenārijā paredzētās investīcijas B. Pašvaldības plānoto investīciju atdeves vērtējums (investīciju atmaksas periods/efektivitāte) C. Pašvaldības potenciālo ieņēmumu no iedzīvotāju samaksātajiem ienākuma nodokļiem pieaugums	A. 0; 0; 0; 0 B. 0; 0; 0; 0 C. -1;-1; 0; 0	A. +1;+1; +1+1 B.-1;-1;-1;-1 C. +1;+1; 0; 0	A. -2;-2;-2;-2 B. -2;-2;-2;-2 C. +2;+2;+1; 0

Scenārija īstenošanas vērtība no sabiedrības viedokļa: A. Krustkalnu ciema iedzīvotāji B. Ķekavas novada iedzīvotāji	A.-2;-2;-1;-1 B. -1;-1;0;-1	A.+2;+2;+1;+2 B. 0;-1; 0;0	A. -2;-1;-2;-1 B. +1; 0; +1;0
Vides ilgtspējas potenciāls: A. Scenārija īstenošanas (darbības) gadījumā B. Scenārija īstenošanās (bezdarbības) gadījumā	A. ----- B.-2;-2;-1;-1	A. +1; 0; +1;+1 B. -----	A. -2;-2;-2;-1 B. -----
VĒRTĒJUMS ekspertu (studentu) viedokļi: (1) Nika (2) Arta (3) Anna (4) Daiga	(-11 punkti) negatīvs (-11 punkti) negatīvs (-5 punkti) negatīvs (-6 punkti) negatīvs	(+6 punkti) neitrāli pozitīvs (0 punkti) neitrāls (+7 punkti) pozitīvs (+5 punkti) pozitīvs	(0 punkti) neitrāls (0 punkti) neitrāls (+1 punkti) neitrāli pozitīvs (-2 punkti) neitrāli negatīvs
EKSPERTU GRUPAS VIDĒJAIS VĒRTĒJUMS:	(-33 / 4) - 8,25 punkti, negatīva ietekme	(+18 / 4) + 4,5 punkti, neitrāli pozitīva ietekme	(-1 / 4) - 0,25 punkti, neitrāli negatīva ietekme
Vērtēšanas amplitūda: (MIN / MAX iespējamo punktu skaits)	-30 ... +30	-30 ... +30	-30 ... +30